

Perquè només n'hi hagi un
hi pintes molt.

cooperacio.uib.es

Universitat de les Illes Balears
Oficina de Cooperació al
Desenvolupament i Solidaritat

MEMÒRIA D'ACTIVITATS
Curs acadèmic 2009-2010

Memòria d'activitats de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat
Universitat de les Illes Balears
Curs acadèmic 2009-2010

- 1. Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat.**
- 2. Beques de pràctiques en països empobrits per a alumnes de la UIB.**
- 3. Beques de mobilitat en cooperació al desenvolupament per a PDI i PAS de països del Sud per fer estades formatives i/o de recerca a la UIB.**
- 4. Accions específiques de recerca en matèria de cooperació al desenvolupament.**
- 5. Projectes de cooperació universitària al desenvolupament de la UIB.**
  - 5.1. VI Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament: projectes de cooperació al desenvolupament 2009.
  - 5.2. Formació de professorat als municipis de Nicaragua que integren la UCOM en col·laboració amb la Universitat Nacional Autònoma de Nicaragua, León.
  - 5.3. Accions de suport a universitats de països en vies de desenvolupament en el marc de l'Associació Orión.
- 6. Accions en col·laboració amb altres institucions.**
  - 6.1. Programes en xarxa:
    - 6.1.1. Programa Algèria d'Universitats de la Xarxa Vives d'Universitats.
    - 6.1.2. Programa de formació en gènere i salut sexual i reproductiva en el marc de les universitats del G9.
  - 6.2. Assessorament tècnic a entitats.
- 7. Educació per al desenvolupament: accions de formació i sensibilització.**
  - 7.1. Cursos monogràfics de curta durada.
  - 7.2. Cursos de formació de voluntariat.
  - 7.3. Assignatures de lliure configuració.
  - 7.4. VI Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament: accions de formació, sensibilització i difusió 2009.
  - 7.5. Exposicions i audiovisuals de l'OCDS.
  - 7.6. Accions d'educació per al desenvolupament en col·laboració amb altres entitats: exposicions, audiovisuals, conferències, taules rodones, entre d'altres.
- 8. Voluntariat universitari.**
  - 8.1. Borsa de Voluntariat Universitari.
  - 8.2. Programa Estades Solidàries.
  - 8.3. Servei de Voluntariat Europeu.
  - 8.4. Programa de Voluntariat de les Nacions Unides.
- 9. Publicacions.**
- 10. Projecte de l'OCDS a l'exterior.**
- 11. Programa UIB Reutilitza.**
- 12. Participació en òrgans col·legiats i comissions.**

1. Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat

L'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat (OCDS) és l'estructura solidària de la UIB encarregada de gestionar els programes de cooperació al desenvolupament i de voluntariat, com també altres activitats que puguin sorgir en aquests àmbits o altres de relacionats amb la solidaritat.

La tasca de l'OCDS s'emmarca, més concretament, en l'àmbit de la **Cooperació Universitària al Desenvolupament (CUD)**, entesa aquesta com el conjunt d'activitats dutes a terme per la comunitat universitària i orientades a la transformació social en els països més desfavorits, a favor de la pau, l'equitat, el desenvolupament humà i la sostenibilitat medioambiental en el món, transformació en la qual l'enfortiment institucional i acadèmic té un paper important. Aquest conjunt d'activitats es considera en el sentit més ampli, com pot ser:

- La cooperació entre institucions universitàries, per compartir experiències i recursos que es traslladin als processos de desenvolupament en què cada universitat es trobi compromesa.
- La cooperació entre universitats i altres agents públics i privats, per induir i fomentar estratègies de desenvolupament humà i sostenible i donar-hi suport.

La Universitat compleix així el seu paper social, contribuint a desenvolupar societats cada vegada més democràtiques, justes, obertes, tolerants, lliures i solidàries.

El propòsit de l'OCDS és cercar la coordinació i l'eficàcia de les diferents accions i els projectes que es duen a terme i poder garantir criteris ètics que permetin la concurrència i l'objectivitat de participació dels membres de la comunitat universitària, a la vegada que impulsar noves iniciatives i la creació de sinergies entre el col·lectiu.

Així doncs, l'OCDS vol ser un lloc de trobada, de reflexió i d'interacció per a tots els membres de la comunitat de la UIB interessats a adquirir un compromís i participar activament enfront de les desigualtats existents al món.

Les finalitats d'aquesta oficina se centren en dos grans àmbits:

1. La **cooperació universitària al desenvolupament**. En aquest àmbit es pretén:

- Sensibilitzar els membres de la comunitat universitària sobre les problemàtiques relacionades amb les desigualtats Nord-Sud.
- Potenciar l'educació per al desenvolupament i la recerca aplicada per aconseguir el desenvolupament humà i sostenible.
- Promoure projectes directes que afavoreixin el desenvolupament dels països empobrits, atenent el coprotagonisme i la corresponsabilitat entre els diferents agents implicats, com també l'impacte sobre les persones i les seves necessitats.

2. El **voluntariat universitari**. En aquest àmbit es pretén:

- Promoure el voluntariat entre la població universitària amb la intenció de contribuir a la seva formació en els valors de la solidaritat, la tolerància, la convivència, la llibertat, la justícia i la sostenibilitat.

- Contribuir a la disminució de la pobresa i de les desigualtats existents en el món.

Els programes i accions de CUD i solidaritat que realitza l'OCDS inclouen un ampli ventall d'accions de formació, recerca, assistència tècnica i projectes de desenvolupament, educació per al desenvolupament, sensibilització i difusió.

La majoria d'accions gestionades per l'OCDS en l'àmbit de la CUD i el voluntariat durant el curs 2009-2010 varen correspondre als convenis signats entre la UIB i la Direcció General de Cooperació, en matèria de cooperació; i la Direcció General de Joventut, en matèria de voluntariat, del Govern de les Illes Balears per als anys 2009 i 2010. De la mateixa manera, la UIB destinà el 0,7 per cent del pressupost d'ingressos propis a accions de cooperació universitària al desenvolupament i solidaritat, així com una partida específica per a accions de voluntariat. La present memòria inclou les accions i activitats realitzades en el marc de les diferents fonts de finançament.

2. Beques de pràctiques en països empobrits per a alumnes de la UIB

El programa de beques de pràctiques en països empobrits ofereix places perquè l'alumnat de la UIB pugui realitzar pràctiques relacionades amb els seus estudis en països empobrits, i obtenir, a més de l'experiència personal, el reconeixement acadèmic corresponent.

Els objectius d'aquest programa es centren en:

- Formar futurs professionals i personal tècnic conscienciat de les necessitats i els problemes dels països empobrits.
- Promoure una formació basada en valors com la solidaritat, la tolerància, la convivència, la llibertat i la justícia, afavorint actituds solidàries i hàbits de consum, comerç i producció justs i sostenibles.
- Potenciar l'anàlisi crítica sobre les necessitats i desigualtats existents en el món actual i valorar la importància d'elaborar projectes i intervencions interdisciplinaris.
- Complementar la formació acadèmica i professional participant en experiències que proporcionin nous aprenentatges i noves habilitats tant humanes com professionals.
- Fomentar el diàleg intercultural apropant els diferents valors i les formes de vida de cada cultura.

Les places disponibles en aquest programa són molt diverses i inclouen una gran varietat de països i d'estudis, que cada curs acadèmic poden anar variant. Aquestes places es concreten en funció del professorat de les distintes facultats i escoles universitàries que participa en el programa, ja que és aquest l'encarregat de definir els perfils de les pràctiques que s'ofereixen a l'alumnat. El professorat, per altra banda, es converteix en els tutors/es de l'alumnat, donant-los informació, assessorament i suport i fent el seguiment de tot el procediment acadèmic.

Aquestes pràctiques poden emmarcar-se dins alguna de les tipologies següents: pràcticum (P); projecte de fi de carrera (PFC); projecte o treball de fi de grau (PFG); crèdits pràctics d'una assignatura determinada, a criteri del professorat corresponent (CP); o pràctiques convalidables com a crèdits de lliure configuració pel centre corresponent (CLL). En tots els casos, les pràctiques tenen una durada mínima de 60 dies i l'alumnat que opta a la participació en aquest programa ha d'haver acreditat formació en matèria de cooperació al desenvolupament abans del moment de la seva partida.

Durant el curs acadèmic 2009-2010, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament, es varen convocar un total de 30 beques. Aquestes 30 beques es presentaren a l'alumnat de la UIB en dues convocatòries diferenciades, una primera coincidint amb l'inici del curs acadèmic i una segona, al segon semestre, a principis de l'any 2010 per cobrir les places vacants. Per poder realitzar aquestes pràctiques es varen implicar un total de 16 professors/es de diferents estudis de la UIB com a tutors/es d'aquestes.

L'OCDS realitzà reunions amb el professorat tutor de les beques de pràctiques per tal d'explicar i potenciar la seva col·laboració en les tasques de difusió i orientació a l'alumnat.

Cadascuna de les beques tingué una dotació econòmica mínima de 1.000 euros i un ajut específic per cobrir les despeses de desplaçament, que varià en funció del temps total de durada de l'estada i el país on es realitzaren les pràctiques.

La relació d'alumnat participant en el programa fou la següent:

Nom beneficiari/ària Estudis (tipologia¹)	País (durada) Entitat
M. del Mar Caldentey Frontera Estudis de Mestre (P)	Tànger, Marroc (60 dies) Colegio Español Jacinto Benavente
Maria del Mar Fiol Beltran Estudis de Mestre (P)	Tànger, Marroc (60 dies) Colegio Español Jacinto Benavente
M. del Mar Montserrat Rosselló Estudis de Mestre (P)	Tànger, Marroc (60 dies) Colegio Español Jacinto Benavente
Neus Barceló Mascaró Estudis de Mestre (P)	Tànger, Marroc (60 dies) Colegio Español Ramón y Cajal
Emili Quesada Serra Estudis de Mestre (P)	Tetuan, Marroc (60 dies) Colegio Español Ramón y Cajal
Miquel Àngel Fiol Serra Estudis de Mestre (P)	Tetuan, Marroc (60 dies) Colegio Español Ramón y Cajal
Carme Oreja Roig Estudis de Mestre (P)	Perú (90 dies) Xarxa d'Escoles Alternatives del Perú
Catalina Clar Ferragut Estudis de Mestre (P)	Perú (90 dies) Xarxa d'Escoles Alternatives del Perú
Catalina Ribas Lavado Estudis de Mestre (P)	Perú (90 dies) Xarxa d'Escoles Alternatives del Perú
Il·luminada Rosselló Mercadal Estudis d'Educació Social (P)	Nicaragua (120 dies) Centro de Apoyo a Programas y Proyectos (CAPRI)
Maria Magdalena Deyà Miró Estudis d'Educació Social (P)	Nicaragua (120 dies) Centro de Apoyo a Programas y Proyectos (CAPRI)
Beatriz Alonso Vázquez Estudis d'Educació Social (P)	Perú (75 dies) Entrepobles
Sara Jiménez Francés Estudis de Treball Social (CLL)	El Salvador (60 dies) Fundación Salvadoreña para la promoción y el desarrollo social y económico (FUNSALPRODESE)
Sara Bayle Santos Estudis de Treball Social (CLL)	El Salvador (60 dies) Fundación Salvadoreña para la promoción y el desarrollo social y económico (FUNSALPRODESE)
Maria Antònia Barceló Rosselló Estudis de Treball Social (CLL)	Guatemala (60 dies) Asociación por los Derechos Humanos en Guatemala (ADEHGUA)
Beatriz Serrano Bujalance Estudis de Treball Social (CLL)	Guatemala (60 dies) Asociación por los Derechos Humanos en Guatemala (ADEHGUA)
Carles López Cortès Estudis de Fisioteràpia (CLL)	Brasil (60 dies) Instituto de Ciencias de la Salud de la Universitat de FEEVALE

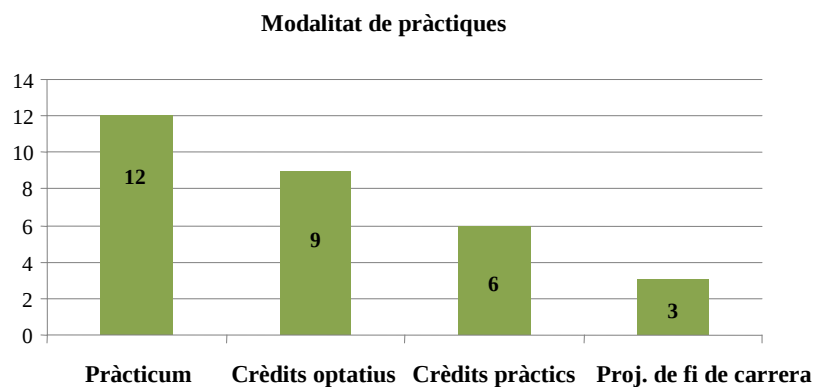
¹ Tipologies: pràcticum (P); projecte de fi de carrera (PFC); projecte o treball de fi de grau (PFG); crèdits pràctics d'una assignatura determinada, a criteri del professorat corresponent (CP); o pràctiques convalidables com a crèdits de lliure configuració pel centre corresponent (CLL).

Vicente Pérez Velasco Estudis de Fisioteràpia (CLL)	Brasil (60 dies) Instituto de Ciencias de la Salud de la Universitat de FEEVALE
Marina Coll Bagur Estudis d'Infermeria (CP)	Equador (60 dies) Universitat Estatal de Bolívar
Maria Esperança Barceló Fullana Estudis d'Infermeria (CP)	Equador (60 dies) Universitat Estatal de Bolívar
Bartomeu Morey Massanet Estudis d'Infermeria (CP)	Bolívia (60 dies) Universitat Autònoma Juan Misael Saracho
Sandra Pol Castañeda Estudis d'Infermeria (CP)	Bolívia (60 dies) Universitat Autònoma Juan Misael Saracho
Maria Gelabert Miquel Estudis Enginyeria Tècnica Agrícola (P)	Nicaragua (60 dies) Associació Catalana Nicaragüenca d'Amistat i Solidaritat (ACNAS)
Maria Cristina Carbonell Coll Estudis de Dret (CP)	Nicaragua (60 dies) Associació Casas de la Esperanza
Clara Lizarbe Linez Estudis de Dret (CP)	Nicaragua (60 dies) Associació Casas de la Esperanza
Gabriel Martí Serra Cañellas Estudis de Pedagogia (P)	Nicaragua (60 dies) Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista (UCOM) i Instituto Julio César Castillo Ubau
Aina Iglesias Valldeneu Estudis de Pedagogia (P)	Nicaragua (60 dies) Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista (UCOM) i Instituto Julio César Castillo Ubau
Gaspar Alomar Trias Estudis d'Enginyeria Informàtica (PFC)	Cuba (60 dies) Facultat de Matemàtiques i Computació, Universitat de l'Havana
Daniel Porcel Varela Estudis d'Economia (PFC)	Índia (70 dies) Fundació Vicenç Ferrer, Anantapur
Albert Damià Llaneras Bauzá Estudis de Ciències Empresarials (CLL)	Hondures (60 dies) Treball Solidari i la Fundació Hondureña de Apoyo a la Microempresa (FUNDAHMICRO)

L'OCDS tramità una assegurança d'assistència sanitària en viatge per a totes les persones participants.

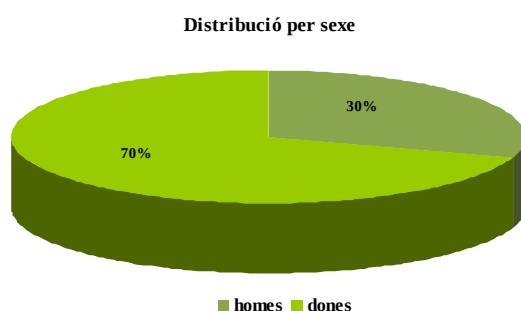
Abans de la partida de l'alumnat seleccionat a les respectives destinacions de les beques, l'OCDS es reuní amb ells/es amb l'objectiu de recalcar aspectes relacionats amb la formació prèvia i destacar continguts i actituds bàsiques; informar sobre aspectes pràctics del programa, dels països de destí; i recordar la importància de la participació al bloc *Tu hi pintes molt* de l'OCDS per donar a conèixer la seva experiència.

Entre les diferents tipologies de pràctiques possibles, les més ofertes foren les corresponents a pràcticum dels estudis en curs (40%), seguides de les pràctiques per ser reconegudes com a crèdits de lliure configuració (30%). En menor mesura, s'oferiren 6 beques per realitzar crèdits pràctics d'una assignatura (20%) i altres 3 beques per realitzar projectes de final de carrera (10%).

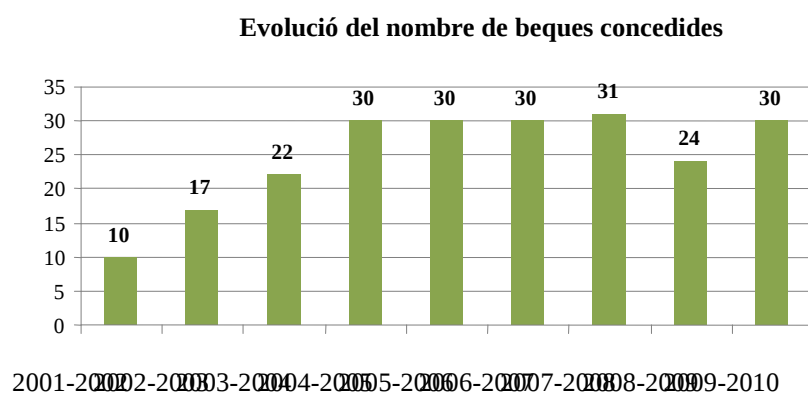

Durant la realització de les pràctiques l'alumnat comptà amb el seguiment dels respectius tutors/es, que avaluaren la seva tasca segons els objectius i aprenentatges plantejats.

Quant a la distribució per sexes de l'alumnat participant en el programa, existí un clar predomini de la participació femenina (70%).

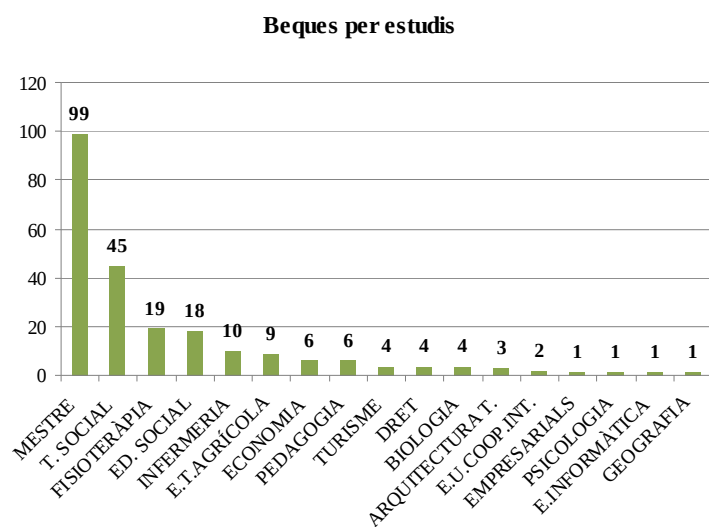

Des del curs acadèmic 2001-2002, en què es començà a oferir aquest programa, el nombre de les places i la diversitat d'estudis, així com els països de destinació, han anat incrementant-se progressivament. Al gràfic següent es pot observar l'evolució del nombre de persones que han participat al programa al llarg del anys:

A la tornada, l'alumnat participant, a més de complir amb els requisits acadèmics de justificació i presentació de memòries relacionades amb la tipologia de pràctiques duta a terme als respectius departaments i amb el professorat tutor, presentà d'igual manera una memòria d'activitats i aprenentatge a l'OCDS. L'alumnat participant va donar a conèixer la seva experiència a la resta de l'alumnat de la UIB, mitjançant la seva participació en cursos, jornades i esdeveniments i a través del bloc *Tu hi pintes molt* de l'OCDS.

El bon funcionament i les potencialitats formatives que ofereix el programa fan que aquest sigui molt ben valorat tan pel professorat com per l'alumnat participant. Els darrers anys s'observa com s'hi han anat incorporant nous estudis que fins al moment no oferien la possibilitat de realitzar pràctiques en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament. D'aquesta manera, estudis com turisme, dret, biologia, arquitectura tècnica, empresarials, psicologia, enginyeria informàtica i geografia s'han incorporat al programa i han donat l'oportunitat al seu alumnat de realitzar alguna de les diferents tipologies de pràctiques disponibles. Al gràfic següent es pot observar, des dels seus inicis, els estudis i el nombre total de beques concedides; amb una clara diferència entre els estudis de mestre, amb 99 places concedides, i els estudis de treball social, amb 45 places concedides; respecte a la resta d'estudis.

3. Beques de mobilitat en cooperació al desenvolupament per a PDI i PAS de països del Sud per fer estades formatives i/o de recerca a la UIB

El programa de beques de mobilitat en cooperació al desenvolupament es crea amb la intenció d'afavorir l'enfortiment dels sistemes universitaris, les institucions i les entitats públiques de països del Sud.

La seva finalitat és concedir beques a PDI i PAS de països del Sud per realitzar estades formatives i/o de recerca a la UIB per incrementar i millorar el seu grau de formació i capacitat d'actuació, perquè puguin dur a terme posteriorment una acció en el seu país que contribueixi al desenvolupament humà sostenible.

Les modalitats d'estada que el PDI i el PAS de països del Sud poden desenvolupar a la UIB a través d'aquest programa són les següents:

- Modalitat A: Formació i/o recerca amb professorat de la UIB.
- Modalitat B: Formació i capacitat per a la gestió de diferents serveis, com poden ser, entre d'altres, biblioteques, recursos humans o serveis administratius.

Per garantir el profit de les estades, el PDI i el PAS de països del Sud ha de comptar amb un pla de treball prèviament elaborat per un/a PDI o PAS de la UIB i, a més, amb el suport del màxim responsable de la seva institució al compliment dels objectius marcats.

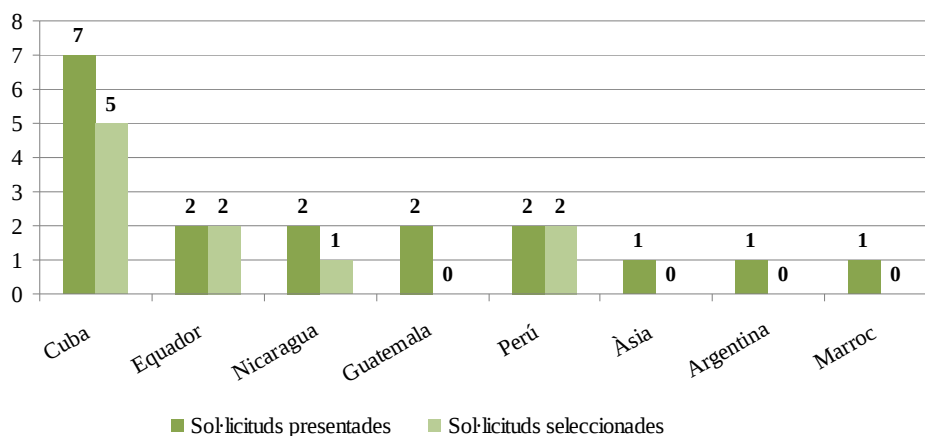
Durant el curs 2009-2010 i en el marc del conveni vigent entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament, l'OCDS va publicar la *2a convocatòria de beques de mobilitat en cooperació al desenvolupament per a PDI i PAS de països del Sud per fer estades formatives i/o de recerca a la UIB*. Aquesta va donar continuïtat a la I Convocatòria d'ajuts per a l'enfortiment dels sistemes educatius dels països menys desenvolupats: estades a la UIB per a formació i recerca, realitzada l'any 2007.

El pressupost que es va destinar a la convocatòria va ser de 30.000 euros, per cobrir les despeses d'ajut de viatge fins a la UIB, l'allotjament, la manutenció i els desplaçaments interiors, així com software i bibliografia necessària. La durada màxima prevista de l'estada a la UIB era d'un màxim de 4 mesos.

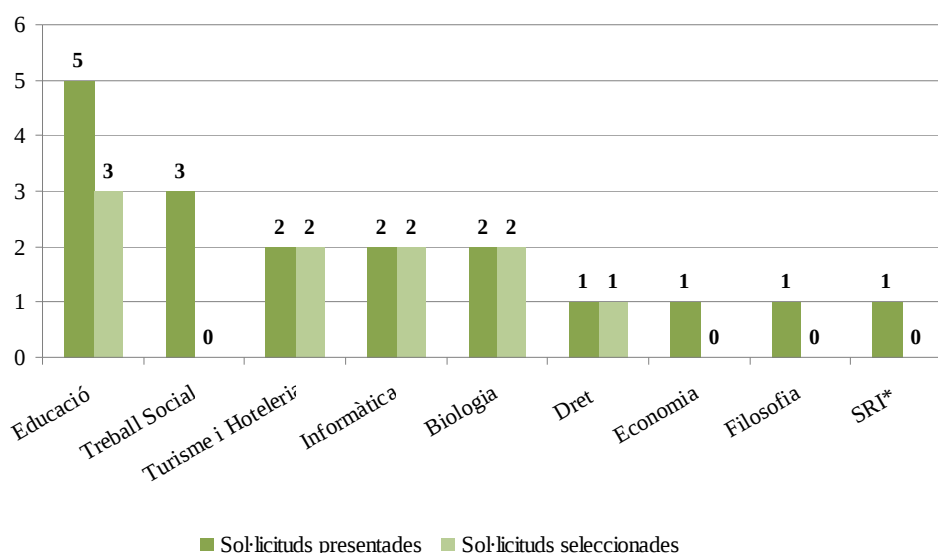
Durant el termini de sol·licitud es presentaren un total de 18 propostes. Després de la seva valoració i fet el barem, s'aprovaren un total d'11 beques per realitzar estades formatives i/o de recerca a la UIB durant el curs 2009-2010, les quals quedaren reduïdes a 10, a causa d'una renúncia posterior.

Als gràfics següents es poden observar els països d'origen i àrees d'estudi de les sol·licituds presentades i aprovades.

Sol·licituds per països d'origen

Sol·licituds per àrees d'estudi

*Servei de Relacions Internacionals

La comissió de seguiment del conveni esmentat va avaluar i seleccionar les sol·licituds presentades, d'acord amb la proposta realitzada per l'OCDS, que també es va encarregar de gestionar tots els tràmits derivats de l'adjudicació de les beques, des de la comunicació de la resolució fins a la tornada de les persones que havien obtingut la beca als seus països d'origen, incloent assessorament, pagament de les beques i reunions de treball amb cada un dels grups que es crearen, així com el seguiment i l'avaluació de les accions realitzades.

Durant la realització de l'estada formativa o de recerca a la UIB les persones que tenien la beca s'empararen en un programa formatiu o de treball sota la coordinació i supervisió del professorat responsable. Els beneficiaris d'aquestes beques i les tasques que varen realitzar foren les següents:

- **Lourdes Karina Farfán Pacheco**, directora de l'Escuela de Turismo de la Facultad de Ciencias de la Hospitalidad de la Universidad de Cuenca (Equador).

Responsable de la UIB:

Miquel Seguí Llinàs, professor del Departament de Ciències de la Terra.

Durada de l'estada: 3 mesos.

Objecte de l'estada:

Contribuir a millorar la qualitat de l'ensenyament de la nova Facultad de Ciencias de la Hospitalidad de la Universidad de Cuenca a partir de la formació del seu professorat i possibilitar la introducció de noves assignatures gràcies a aquesta formació. En conseqüència, repercutir en el desenvolupament regional de les comunitats indígenes, utilitzant com a motor econòmic l'ecoturisme i el turisme comunitari.

Tasques desenvolupades durant l'estada:

- Recerca bibliogràfica sobre planificació i polítiques turístiques.
- Assistència a classes teòriques a l'Escola Universitària de Turisme de la UIB i a l'àrea de Geografia.
- Reunions amb professorat de diverses àrees de coneixement per comparar sistemes d'aprenentatge i continguts entre les universitats i àrees similars.
- Visites de camp a llocs d'interès turístic de Mallorca per després reflexionar sobre les estratègies i els models de desenvolupament turístic amb el tutor.
- Participació al Congrés de Geografia i Turisme celebrat a Madrid, juntament amb el tutor.

- **Roberto Enrique Mora Vintimilla**, professor de l'Escuela de Gastronomía de la Facultad de Ciencias de la Hospitalidad de la Universidad de Cuenca (Equador).

Responsable de la UIB:

Miquel Seguí Llinàs, professor del Departament de Ciències de la Terra.

Durada de l'estada: 3 mesos.

Objecte de l'estada:

Contribuir a millorar la qualitat de l'ensenyament de la nova Facultad de Ciencias de la Hospitalidad de la Universidad de Cuenca a partir de la formació del seu professorat i possibilitar la introducció de noves assignatures gràcies a aquesta formació. En conseqüència, repercutir en el desenvolupament regional de les comunitats indígenes, utilitzant com a motor econòmic l'ecoturisme i el turisme comunitari.

Tasques desenvolupades durant l'estada:

- Recerca bibliogràfica sobre administració de restaurants i càtering i màrqueting de restaurants.
- Visites tècniques a empreses del sector (mercats d'Inca i de l'Olivar per veure les fonts de matèries primeres).
- Contactes amb xefs de restaurants de Palma, amb l'ajuda del xef Juan Carlos Asanza.
- Reunions programades amb professorat de l'Escola Universitària d'Hoteleria de les Illes Balears.

- **Yanet Fádraga González**, professora del Departamento de Computación de la Universitat de l'Havana (Cuba).

Responsable de la UIB:

Ramon Mas Sansó, professor del Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica.

Durada de l'estada: 2 mesos.

Objecte de l'estada:

Contribuir, amb la col·laboració de la Universitat de l'Havana, a la creació d'aplicacions informàtiques de baix cost i de software lliure basades en visió per a la rehabilitació de pacients, on l'usuari interacciona amb l'ordinador a través dels seus moviments. Es pretén que aquestes aplicacions s'implantin en centres de rehabilitació cubans per al seu ús.

Tasques desenvolupades durant l'estada:

- Activitats formatives referides a aplicacions basades en visió per a la rehabilitació, software lliure, arquitectures de baix cost, OpenCv, Qt User Graphics Interface, visió per ordinador.
- Sessions diàries de treball per estudiar i elaborar diverses propostes de solució per a la problemàtica d'investigació proposada i implementar un prototip.
- Visites a ASPACE (Confederación Española de Federaciones y Asociaciones de Atención a las Personas con Parálisis Cerebral y Afines) i ABDEM (Associació Balear d'Esclerosi Múltiple).

- **Óscar Luis Vera Pérez**, professor del Departamento de Computación de la Universitat de l'Havana (Cuba).

Responsable de la UIB:

Ramon Mas Sansó, professor del Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica.

Durada de l'estada: 2 mesos.

Objecte de l'estada:

Contribuir, amb la col·laboració de la Universitat de l'Havana, a la creació d'aplicacions informàtiques de baix cost i de software lliure basades en visió per a la rehabilitació de pacients, on l'usuari interacciona amb l'ordinador a través dels seus moviments. Es pretén que aquestes aplicacions s'implantin en centres de rehabilitació cubans per al seu ús.

Tasques desenvolupades durant l'estada:

- Activitats formatives referides a aplicacions basades en visió per a la rehabilitació, software lliure, arquitectures de baix cost, OpenCv, Qt User Graphics Interface, visió per ordinador.
- Sessions diàries de treball per estudiar i elaborar diverses propostes de solució per a la problemàtica d'investigació proposada i implementar un prototip.
- Visites a ASPACE (Confederación Española de Federaciones y Asociaciones de Atención a las Personas con Parálisis Cerebral y Afines) i ABDEM (Associació Balear d'Esclerosi Múltiple).

- **Douglas Enrique Narváez Olivas**, professor del Centro Universitario Regional Madriz (Somoto) de la Universitat Nacional Autònoma de Nicaragua, UNAN-León (Nicaragua).

Responsable de la UIB:

Miquel Oliver Trobat, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

Durada de l'estada: 2 mesos.

Objecte de l'estada:

Contribuir a la capacitació de la persona que ha obtingut la beca per impulsar canvis qualitatius en la formació del professorat dels municipis que integren la UCOM (Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista), dotant-los dels coneixements psicopedagògics més actuals, com a part del projecte «Formació de professorat als municipis de Nicaragua que integren la UCOM en col·laboració amb la Universitat Nacional Autònoma de Nicaragua, León», descrit en aquesta memòria.

Tasques desenvolupades durant l'estada:

- Anàlisi del currículum escolar de Nicaragua.
- 10 hores de docència en el grau d'Educació Primària i 6 hores en la llicenciatura de Pedagogia.
- Sessions de treball periòdiques amb l'equip del professorat del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la UIB que participa en el projecte de formació del professorat dels municipis que integren la UCOM a Nicaragua.
- Curs de 12 hores sobre la utilització docent de les aules virtuals a través de la plataforma Moodle.
- Curs de 8 hores sobre l'aprenentatge basat en competències.
- Compilació de la guia de portafolis per al professorat, elaborada per professorat de la UIB.

- **Joarlen García Ruiz**, professora adjunta del Departamento de Derecho Constitucional y Administrativo, de la Universitat de l'Havana (Cuba).

Responsable de la UIB:

Avel·lí Blasco Esteve, professor del Departament de Dret Públic.

Durada de l'estada: 3 mesos.

Objecte de l'estada:

Contribuir a l'enfortiment institucional del Departament de Dret Constitucional i Administratiu de la Universitat de l'Havana en l'àmbit del Dret Administratiu, fet que es considera cabdal, atès que Cuba en general no disposa de tradició en investigació en aquesta matèria i es considera un element central per a la transformació de l'Estat.

Tasques desenvolupades durant l'estada:

- Aprenentatge en l'ús de les bases de dades jurídiques electròniques espanyoles (Westlaw, etc.).
- Recopilació de material relatiu a l'àmbit del Dret Administratiu, com treballs, articles, sentències i normes de les bases de dades electròniques, com de llibres i revistes de l'àrea de Dret Administratiu de la UIB.
- Reunions de treball amb els membres de l'àrea de Dret Administratiu de la UIB.
- Assistència a conferències.

- **Ailec Granda Dihigo**, cap del Departamento Docente de Ingeniería y Gestión de Software, Vicerrectoría de Formación, de la Universitat de les Ciències Informàtiques (Cuba).

Responsable de la UIB:

Jesús Salinas Ibáñez, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

Durada de l'estada: 3 mesos.

Objecte de l'estada:

Contribuir a la capacitat personal de la persona que ha obtingut la beca per introduir millores en la qualitat de la formació didàctica del professorat que constitueix el Claustre de la Universitat de les Ciències Informàtiques, creada el curs 2002-2003, amb un professorat eminentment jove.

Tasques desenvolupades durant l'estada:

- Finalització del Màster Universitari en Tecnologia Educativa: E-Learning i Gestió del Coneixement de la UIB.
- Elaboració i presentació del treball de fi de màster.
- Redacció d'un article per a la seva publicació.
- Reunions de treball per a la concreció d'accions a realitzar amb vista a la continuació del programa de formació doctoral.

- **Aymee Hernández Calzada**, cap del Departamento Docente de Física, Vicerrectoría de Formación de la Universitat de les Ciències Informàtiques (Cuba).

Responsable de la UIB:

Francesca Negre Bennàssar, professora del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

Durada de l'estada: 3 mesos.

Objecte de l'estada:

Contribuir a la capacitat personal de la persona becada per introduir millores en la qualitat de la formació didàctica del professorat que constitueix el Claustre de la Universitat de les Ciències Informàtiques, creada el curs 2002-2003, amb un professorat eminentment jove.

Tasques desenvolupades durant l'estada:

- Finalització del Màster Universitari en Tecnologia Educativa: E-Learning i Gestió del Coneixement de la UIB.
- Elaboració i presentació del treball de fi de màster.
- Redacció d'un article per a la seva publicació.
- Reunions de treball per a la concreció d'accions a realitzar amb vista a la continuació del programa de formació doctoral.

- **Pedro Castellanos Sánchez**, professor i membre permanent de l'Instituto de Ciencias Biológicas Antonio Raymondi de la Facultad de Biología de la Universitat Major de San Marcos (Perú).

Responsable de la UIB:

Miguel Á. Miranda Chueca, professor del Departament de Biologia.

Durada de l'estada: 2 mesos.

Objecte de l'estada:

Contribuir a la capacitat de la persona que ha obtingut la beca per introduir a la seva universitat d'origen noves metodologies per a la investigació de malalties transmeses per insectes; acció relacionada amb l'execució d'un projecte finançat per la VI Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament, del qual és responsable el mateix equip de la UIB.

Tasques desenvolupades durant l'estada:

- Revisió taxonòmica dels mosquits recollits i entrenament en tècniques moleculars per fer-ne la determinació genètica.
  - Reconeixement de fongs en mostres del Departament de Zoologia.
  - Cerca de fongs a partir de mosquits (*Ochlerotatus* spp., *Culex* spp.) i *Rhynchophorus* spp. per aïllar i seleccionar fongs entomopatògens.
  - Bioassaigs amb *Beauveria* sp. Cep PE-11 com a controlador biològic de mosquits.
- **Emilio Lecaros Bustamante**, investigador de l'Institut de Ciencias Biológicas Antonio Raymondi de la Facultad de Biología de la Universitat Major de San Marcos (Perú).
Responsable de la UIB:
Miguel Á. Miranda Chueca, professor del Departament de Biologia.
Durada de l'estada: 2 mesos.
Objecte de l'estada:
Contribuir a la capacitat de la persona que ha obtingut la beca per introduir a la seva universitat d'origen noves metodologies per a la investigació de malalties transmeses per insectes; acció relacionada amb l'execució d'un projecte finançat per la VI Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament, del qual és responsable el mateix equip de la UIB.
Tasques desenvolupades durant l'estada:
    - Revisió taxonòmica dels mosquits recollits i entrenament en tècniques moleculars per fer-ne la determinació genètica.
    - Reconeixement de fongs en mostres del Departament de Zoologia.
    - Cerca de fongs a partir de mosquits (*Ochlerotatus* spp., *Culex* spp.) i *Rhynchophorus* spp. per aïllar i seleccionar fongs entomopatògens.
    - Bioassaigs amb *Beauveria* sp. Cep PE-11 com a controlador biològic de mosquits.

El conjunt de les estades formatives i de recerca a la UIB es feren entre els mesos d'abril i juliol de 2010.

4. Accions específiques de recerca en matèria de cooperació al desenvolupament

La necessitat d'especialització en determinades àrees de coneixement aplicades en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i el fet que dins la UIB es duen a terme recerques en aquesta matèria, portaren a potenciar i facilitar aquesta tasca en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

D'aquesta manera, es va sol·licitar al professorat de la UIB la presentació de propostes per dur a terme una *Acció específica d'investigació en matèria de cooperació al desenvolupament o aplicada al desenvolupament dels països del Sud*. L'objecte d'aquesta iniciativa se centrà a poder dur a terme una recerca en alguna de les línies temàtiques establertes (salut; gènere; educació; medi ambient i desenvolupament sostenible; drets humans; desenvolupament econòmic i social; turisme sostenible; emergències i acció humanitària; sobirania alimentària; i codesenvolupament) i d'aplicació al desenvolupament dels països del Sud, per tal de conèixer millor l'impacte de les accions dutes a terme i definir bones pràctiques i polítiques en cooperació al desenvolupament. La proposta podia ser presentada per professorat de la UIB, de forma individual o en grup, amb una dotació econòmica de 15.000 euros per dur a terme la recerca en cas de ser seleccionada.

De les propostes rebudes, la Comissió de seguiment del dit conveni va seleccionar la presentada pel professor Macià Blázquez com a responsable del grup d'Investigació sobre Sostenibilitat i Territori (GIST), per dur a terme una recerca en l'àmbit del turisme responsable:

«Sistema d'Informació Geogràfica dels establiments turístics de les cadenes hoteleres balears al Magrib, el Carib i l'Amèrica Central».

Com a objectiu general la recerca es proposà la realització d'una anàlisi crítica de la glocalització turística, amb una anàlisi a escala transnacional del procés de difusió de la indústria turística balear, de local a global, atenent els aspectes territorials, institucionals, socioeconòmics i biofísics.

Per tal d'assolir aquest objectiu, es concretà l'objecte d'anàlisi i la zona d'intervenció, d'aquesta manera, hom se centrà a cartografiar i analitzar la difusió de les cadenes hoteleres transnacionals balears més enllà de l'arxipèlag, particularment al Magrib, l'Amèrica Central i el Carib. D'aquesta manera, el pla de treball es definí amb les tasques següents:

- Recopilar la informació relativa als establiments d'allotjament turístic de les cadenes hoteleres balears transnacionals.
- Elaborar una base de dades amb la informació anterior.
- Implementar un sistema d'informació geogràfica (SIG) que permetés georeferenciar la informació continguda a la base de dades.
- Analitzar a partir del SIG el procés de difusió dels establiments d'allotjament turístic de les cadenes hoteleres.
- Estudiar en profunditat la difusió d'aquestes cadenes i el seu paper en el desenvolupament turístic del Carib centreamericà.

El termini d'execució de la recerca va comprendre de febrer a setembre de 2010 i hi participaren els membres del GIST següents: Antoni Pons, Joan Buades, Ernest Cañada, Ivan Murray i Macià Blázquez. D'igual manera, també hi participaren Fernando Almeida i Enrique Navarro, professors de la Universitat de Màlaga.

Durant el període de realització del projecte de recerca es realitzaren reunions tècniques entre la Direcció General de Cooperació i l'OCDS amb el professor responsable per fer-ne el seguiment. En aquestes reunions es donà detall de les tasques realitzades per part del grup de recerca:

- 1) Elaboració d'una base de dades lligada a un SIG dels establiments d'allotjament turístic a l'estranger de les cadenes hoteleres balears (CCHH): Sol Melià, Iberostar, Barceló, Riu, Fiesta, Viva, Globalia, Soltur Piñero, Hotetur, Grupotel, Valentin Hotels, Sirenis Hotels, Hoteles Globales, Blau Hotels i Hipotels. Per cada una d'aquestes cadenes es disposà a les taules d'atributs, com: nom de l'establiment, tipus d'establiment, categoria, regió mundial, país, lloc, ciutat, illa, habitacions, places, preu per habitació en euros, adreça, any d'obertura, web i/o telèfon.
- 2) Georeferenciació dels establiments de les cadenes esmentades, partint de la informació continguda a les taules disponibles, amb l'objecte d'aconseguir una capa temàtica d'elements puntuals que es pogués integrar en un SIG i que es pot penjar en visors com el Google Maps.
- 3) Aprofundiment de l'anàlisi al Magrib, l'Amèrica Central i el Carib, incorporant dades sobre l'índex de desenvolupament humà (IDH) i el desenvolupament urbà i de les infraestructures.
- 4) Realització de treball de camp al Marroc i a la República Dominicana, per tal d'analitzar les repercussions econòmiques, socials i ambientals de les explotacions turístiques de les corporacions transnacionals balears.
- 5) Redacció d'una memòria d'anàlisi dels resultats, en forma d'article acadèmic, en la qual es fa referència a la font de finançament.

La memòria final del projecte de recerca, que es lliurà al Govern de les Illes Balears i a l'OCDS el novembre de 2010, destacà com a resultats més significatius obtinguts la creació d'una base de dades de 666 establiments de les principals cadenes hoteleres balears fora de les nostres illes; la seva cartografia mitjançant ArcSIG i Google Maps amb les dades i la diagnosi dels conflictes per establiments a Costa Rica, Nicaragua, Jamaica, la República Dominicana i el Marroc; la creació de fitxes completes i cronologia d'anàlisi de tres conflictes socials seleccionats; la publicació a la revista *Scripta Nova*, revista electrònica de geografia i ciències socials, de l'article «Búnker playa-sol. Conflictos derivados de la construcción de enclaves de capital transnacional turístico español en el Caribe y Centroamérica»; i la publicació de dos articles divulgatius a la revista digital *La Veu de Mallorca* dedicats als conflictes identificats a Saïdia i Bávaro amb el nom «Els bateyes del turisme».

5. Projectes de cooperació universitària al desenvolupament de la UIB

5.1. VI Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament: projectes de cooperació al desenvolupament 2009

Anualment, des de l'any 2004, l'OCDS fa una convocatòria que té com a objectiu donar suport a projectes de CUD elaborats per equips de la comunitat universitària. Entre les diferents modalitats que permet, es poden presentar propostes que desenvolupin:

- Projectes de formació, d'intercanvi de coneixements i de capacitat dels recursos humans: formadors/es, professionals i poblacions locals en matèries que puguin impulsar el desenvolupament sostenible.
- Projectes de foment i assessorament en l'elaboració de plans de desenvolupament en qualsevol àrea temàtica.
- Projectes d'enfortiment institucional dels sistemes universitaris dels països menys desenvolupats dirigits a millorar les seves capacitats i potencialitats.
- Projectes de transferència tecnològica adaptats a les seves condicions locals i de col·laboració en investigació aplicada o associada a accions de cooperació al desenvolupament humà i sostenible amb la finalitat d'obtenir impactes positius, concrets i directes.
- Projectes de capacitat i assessorament per a la construcció o millores d'espais educatius o d'obra civil.

Durant el curs 2009-2010 es varen executar els projectes finançats en el marc de la VI Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament: projectes de cooperació al desenvolupament.

Dins el termini de sol·licituds d'aquesta VI Convocatòria es presentaren un total de 22 propostes, de les quals se n'aprovaren i finançaren 17, després de ser valorades i aprovades per les respectives comissions. El total dels ajuts atorgats en aquesta convocatòria fou de 143.500 euros.

Els projectes executats en el marc d'aquesta convocatòria són els següents:

Anàlisi de l'estat de salut de les dones i nins amb situació d'exclusió social que viuen al carrer

Responsable: Miquel Bennàsar, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

Equip: Guillem Artigues, Sebastià March, Pilar Ferrer de Sant Jordi i Esperança Ponsell, de la UIB.

Contrapart: Universitat Moi.

Ubicació: Regió d'Eldoret, Kenya.

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Avaluar l'estat de salut i els serveis de salut públics disponibles per a les dones i nins que viuen al carrer en situació d'exclusió social.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Elaborar un qüestionari adaptat a la realitat social de la població d'Eldoret – Kenya que permeti avaluar l'estat de salut de les dones i nins que viuen al carrer, i la seva relació amb variables sociodemogràfiques.
- Identificar les necessitats de salut de les dones i nins que viuen al carrer, així com avaluar els serveis de salut públics disponibles i quin ús en fan.
- Identificar els comportaments en salut que tenen les dones que viuen al carrer.
- Determinar possibles línies d'intervenció en funció dels resultats obtinguts.

Quantitat assignada: 12.500 euros, en el marc del conveni entre Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

Després de realitzar l'estudi descriptiu transversal, s'obtingueren dades sobre els serveis de salut sexual i reproductiva disponibles per a dones sense llar i els seus fills a la ciutat d'Eldoret i els seus voltants, així com les seves conductes respecte a la cerca d'atenció mèdica.

Els resultats de l'estudi assenyalaren l'existència de serveis de salut reproductiva a disposició de les famílies del carrer, però que aquests no s'utilitzaven correctament; el fet que les dones no entenien la necessitat de cercar serveis prenatals o per parir a l'hospital; que la majoria d'aquestes dones pateixen violacions alguna vegada en la seva vida; que les dones sense llar no utilitzaven preservatiu tots els cops que mantenien relacions

sexuals; i que malgrat que algunes de les dones coneixien diferents mètodes de planificació familiar, no els utilitzaven.

Com a principals conclusions d'aquesta anàlisi, es pot remarcar la necessitat de proporcionar educació per a la salut per a aquest col·lectiu; la importància de cercar atenció mèdica; la necessitat d'ensenyar-los aptituds personals... que l'equip de treball de la UIB pretén treballar en propers projectes de CUD i presentar en futures convocatòries d'ajuts.

Implantació d'assignatures de postgrau al màster d'informàtica de la FPUNA

Responsable: Carlos Juiz, professor del Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica.

Equip: Ramon Puigjaner, Bartomeu Serra i Catalina Lladó, de la UIB.

Contrapart: Facultad Politécnica de la Universidad Nacional d'Asunción (FPUNA).

Ubicació: San Lorenzo, Paraguai.

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Complementar la formació de professors de la FPUNA perquè puguin fer-se càrrec de cursos sobre modelatge del comportament de sistemes informàtics i de comunicacions, avaluació i gestió del comportament de xarxes sense fils i avaluació del comportament de sistemes web.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Complementar la formació d'alguns professors de la FNUNA perquè assoleixin el màster, imprescindible per participar com a docent a cursos de postgrau i iniciar la tesi doctoral d'un tercer.
- Disseny dels cursos tenint en compte l'entorn d'ensenyament de la FPUNA i definició dels seus programes.
- Realització del material dels cursos, impartició dels cursos i anàlisi dels resultats de cada curs.

Quantitat assignada:

14.000 euros, en el marc del conveni entre Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

El professorat de la UIB participant en el projecte impartí els seminaris sobre Introducció al govern de les tecnologies de la informació i de les comunicacions; Modelat de prestacions de sistemes informàtics i de comunicacions; i Avaluació i gestió del comportament de xarxes sense fils, en el marc del programa de postgrau en informàtica de la FPUNA. Al mateix temps

s'assessorà i portà el seguiment de diferents treballs i tasques dutes a terme per professorat de la FPUNA en les seves tesis doctorals i mestries. Aquestes accions es complementaren amb l'estada formativa de 2 professors de la FPUNA al laboratori de la UIB dirigit per Carlos Juiz per al perfeccionament i adquisició de noves habilitats i coneixements en el modelatge de prestacions i xarxes.

L'apoderament i reforçament institucional que suposà l'execució d'aquest projecte, es manifestà amb la designació de la Universidad Nacional d'Asunción com la seu per a la celebració de la CLEI 2010 (Conferència Llatinoamericana d'Informàtica), considerat l'esdeveniment més important en l'àmbit de les TIC a l'Amèrica Llatina.

Formació per al turisme responsable a l'Amèrica Central i el Carib (2ª fase)

Responsable: Macià Blàzquez, professor del Departament de Ciències de la Terra.

Equip: Alicia Bauzà, Onofre Rullan, Ivan Murray, Sònia Vives i Antoni Artigues, de la UIB.

Contrapart: Instituto Tecnológico de Santo Domingo (INTEC).

Ubicació: República Dominicana.

Entitat col·laboradora: Associació Alba Sud.

Objectius:

- Millorar la formació en l'anàlisi crítica del fenomen turístic a les Illes Balears, l'Amèrica Central i el Carib.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Conèixer l'experiència de desenvolupament turístic de la República Dominicana.
- Conèixer i discutir noves investigacions realitzades sobre el fenomen turístic a les Illes Balears, l'Amèrica Central i el Carib.
- Difondre públicament anàlisis crítiques de les característiques del desenvolupament turístic a l'Amèrica Central i el Carib.

Quantitat assignada: 10.000 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

Organització i realització del Seminari sobre Turisme i Desenvolupament a l'Amèrica Central, Mèxic i el Carib, dut a terme a Santo Domingo entre el 26 i 28 de juliol de 2010. Durant el transcurs del seminari es presentaren un total d'onze ponències, sobre diferents temàtiques i perspectives relacionades: l'evolució i característiques de la indústria turística dominicana; els impactes del turisme en comunitats rurals costeres de la República Dominicana; l'anàlisi crítica de la legislació i les polítiques turístiques a la República Dominicana; indicadors de sostenibilitat socioecològica en destins turístics, proposta metodològica a partir del cas de les Illes Balears; mercats de terra i turisme residencial, propostes metodològiques a partir del cas centreamericà; turisme i canvi climàtic a l'Amèrica Central, Mèxic i el Carib; les cadenes hoteleres i la regió de Cancún i Riviera Maya; el vessant social en els centres històrics del turisme; conflictivitat turística a l'Amèrica Central; característiques del desenvolupament turístic a Cuba; propostes per un canvi de política turística al Salvador; i propostes per al desenvolupament d'una possible agenda d'investigació en turisme.

Amb aquest seminari es posà de manifest i es denuncià la forta incidència del turisme a la República Dominicana i la seva gran vinculació amb les corporacions turístiques balears; l'impacte ambiental, social i econòmic del turisme a la zona, i la desprotecció d'espais naturals, l'explotació d'emigrants haitians, l'explotació sexual infantil i la repatriació d'un alt percentatge dels beneficis del turisme de sol i platja en la modalitat del tot inclòs.

Gènere, desenvolupament i medi ambient II: apoderament de les dones i estratègies familiars

Responsable: Maria Antònia Carbonero, professora del Departament de Filosofia i Treball Social.

Equip: Bernat Riutort, Alexandre Miquel, Joaquín Valdivielso i Gonçal López, PDI de la UIB, i Rosa Cursach i Sara Cabot, alumnes de la UIB.

Contrapart: Centro de Estudios Multidisciplinarios de zonas costeras de la Universitat d'Oriente.

Ubicació: Província de Santiago de Cuba, Cuba.

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Dotar professors, investigadors i líders comunitaris de la zona costera sud de l'orient cubà de coneixements i indicadors vàlids per a l'anàlisi integrada de la problemàtica mediambiental a la zona i per al desenvolupament sostenible de les comunitats costeres, visibilitzant les desigualtats de gènere i potenciant els projectes d'apoderament de les dones en les estratègies familiars.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Capacitar professorat i investigadors/es en el maneig d'indicadors i el coneixement des d'una perspectiva de gènere.
- Avançar en l'aplicació de la perspectiva de gènere en la investigació aplicada i consolidar el funcionament de l'aula de postgrau creada en un projecte anterior.
- Intercanvi d'especialistes entre les Illes Balears i Cuba i la difusió dels resultats del projecte.

Quantitat assignada: 8.000 euros, en el marc del conveni entre Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

Impartició per part de l'equip de la UIB de les conferències «Desencontre de les teories feministes, aportacions des dels marges»; «Les migracions, la família i les xarxes internacionals de cura»; «L'enfocament de gènere en els projectes de desenvolupament local sostenible» i «Les diverses formes de globalització, el cas dels fluxos migratoris», en el marc dels estudis de màster sobre maneig

integrat de zones costeres de la Universitat d'Oriente. Aquesta formació, dirigida a professorat, investigadors i estudiants de postgrau, es complementà amb el treball conjunt per al disseny i validació d'instruments d'investigació per avançar en el treball de camp per conèixer la situació de la dona i el seu apoderament a les comunitats costeres de Santiago de Cuba.

Per altra banda, dues professores de la Universitat d'Oriente realitzaren una estada formativa a la UIB, en la qual també participaren en el Seminari sobre Qüestions Feministes Contemporànies, un Diàleg Transfronterer.

Sensibilització i capacitatció de comunitats locals rurals colombianes en el millor maneig dels seus recursos naturals

Responsable: Antoni Llull, professor del Departament d'Economia de l'Empresa.

Equip: Esther Blanco, de la UIB.

Contrapart: Pontifícia Universitat Javeriana.

Ubicació: Regió de Tolima, Colòmbia.

Entitat col·laboradora: World Wildlife Fund (WWF) Colòmbia.

Objectius:

- Millorar la gestió dels recursos naturals (aigua i pesca) duta a terme en comunitats rurals de la regió de Tolima i de Putumayo a Colòmbia.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Sensibilització i capacitatció de comunitats locals en el maneig dels recursos naturals.
- Explorar el comportament dels usuaris dels recursos naturals sota diferents polítiques de maneig, incloent-hi les promogudes per les administracions públiques colombianes, la WWF i les mateixes comunitats locals.
- Divulgació i formació arrel de les experiències de maneig de recursos naturals.

Quantitat assignada: 10.000 euros, en el marc del conveni entre Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

Realització de diferents experiments econòmics en 11 comunitats rurals en la conca hidrogràfica del riu Coello. Els 274 participants en aquests experiments econòmics, aplicaren la gestió sostenible dels seus recursos naturals i especialment la gestió de l'aigua, seguint la teoria de joc, en la qual es donen diferents opcions i/o dilemes. D'igual manera i de forma paral·lela es realitzaren 2 tallers de socialització, sensibilització i capacitatció sobre la temàtica amb les mateixes comunitats participants.

Amb l'execució del projecte els participants desenvoluparen una concepció de la conca hidrogràfica com a unitat, assolint consciència de la interrelació dels habitants de la conca alta, mitjana i baixa; reconegueren la importància i rellevància de la comunicació i el diàleg per solucionar problemes o dilemes comuns; i es reforçà la tasca ja desenvolupada per ONG sobre el terreny amb la mateixa línia. Per altra banda, altres experiències prèvies demostren que els beneficis en projectes de similars característiques apareixen una sèrie de mesos després dels experiments i tallers de reflexió, quan els participants utilitzen la informació dels jocs en la interacció de les seves comunitats.

Suport a la investigació del centre agroecològic sobre la factibilitat d'ús de les aigües grises per al reg agrícola

Responsable: Antoni Cladera, professor del Departament de Física.

Equip: Jaume Rigo, Víctor Martínez i Joan Antoni Rodríguez, de la UIB.

Contrapart: Asociación Comunitaria Unida por el Agua y la Agricultura (ACUA).

Ubicació: Departaments de La Libertad i La Paz (cordillera d'El Bálsamo), el Salvador.

Entitat col·laboradora: Ingeniería Sense Fronteres - Illes Balears (ESF-IB).

Objectius:

- Suport a l'Asociación Comunitaria Unida por el Agua y la Agricultura (ACUA) en la investigació aplicada per a la reutilització d'aigües en l'agricultura.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Determinar la factibilitat de l'ús per al risc agrícola de l'aigua que surt tractada pels biofiltres familiars.
- Dotar el Centro Agroecológico d'un sistema d'abastament d'aigua potable autònom.

Quantitat assignada: 6.000 euros, en el marc del conveni entre Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

Els paràmetres fisicoquímics i biològics es definiren conjuntament amb els laboratoris LECC, tenint en compte les normes per a aigües de reg de cultius que estableix el Consejo Nacional de Ciencia y Tecnología (CONACYT). En total es realitzaren 12 mostres d'aigua, tant de l'aigua entrant en el biofiltre com de l'aigua sortint.

Per conèixer la innocuïtat dels fruits recol·lectats amb les aigües residuals del biofiltre es realitzà

una anàlisi foliar dels fruits per determinar si aquests tenien residus microbiològics que poguessin afectar la salut de les persones.

Segons l'anàlisi de les dades obtingudes, tot apunta a determinar la factibilitat d'ús dels biofiltres per al reg d'horts casolans i la possibilitat d'estendre'l a tota classe de cultius, ja que l'estudi s'ha dut a terme cultivant raves, un cultiu que amb major grau rep els efectes directes de l'aigua amb què es rega.

Paral·lelament a la investigació, es dugueren a terme 2 tallers de capacitació sobre el càlcul de murs de contenció i el disseny de tancs de ferro-ciment a tècnics de les associacions ACUA i Madre Cría (entitat inicialment no participant en el projecte, però que mostrà molt d'interès a participar en la formació programada). D'igual manera i segons el que s'havia previst, s'instal·là un equip de bombeig del sistema d'aigua del centre agroecològic de l'associació.

Factors que influeixen en el consum d'alcohol i la seva relació amb la desnutrició a la comunitat de Guaranda

Responsable: Antoni Aguiló, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

Equip: Carlos Moreno, Miquel Bennàsar i Guillem Artigues, de la UIB.

Contrapart: Universitat Estatal de Bolívar.

Ubicació: Regió de Bolívar, Equador.

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Conèixer la prevalença i el patró del consum d'alcohol i la seva relació amb la desnutrició.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Elaborar un qüestionari adaptat a la realitat de l'Equador respecte al patró de consum d'alcohol i la seva relació amb variables sociodemogràfiques.
- Determinar la prevalença del consum d'alcohol segons el perfil socioeconòmic i cultural i la seva relació amb la desnutrició.
- Conèixer les conseqüències socials i amb perspectiva de gènere del consum d'alcohol.
- Determinar possibles línies d'intervenció en funció dels resultats obtinguts.

Quantitat assignada: 10.000 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

Com a fruit de l'anàlisi realitzada, es compta amb un diagnòstic comunitari que permet conèixer la realitat i la prevalença del consum d'alcohol segons el perfil socioeconòmic i cultural, així com la seva relació amb la desnutrició. S'ha pogut constatar el consum d'alcohol en edats primerenques, i destaca que en els tres centres educatius analitzats és una realitat social, que presenta un perfil de desnutrició molt diferent segons el

nivell socioeconòmic dels joves. En coherència amb això, s'ha programat una segona fase d'intervenció dissenyant una estratègia centrada en l'àmbit escolar, mitjançant la capacitació de líders, i una campanya d'educació sanitària que promogui un ambient escolar favorable; ja que és entre els 12 i 13 anys que s'observa l'inici del consum i l'adquisició de l'hàbit.

Creació d'un grup d'investigació i celebració d'un seminari sobre «Desarrollo sostenible en destinos turísticos litorales: retos y perspectivas»

Responsable: Avel·lí Blasco, professor del Departament de Dret Públic.

Equip: Onofre Rullan, Jesús González i Aina Salom, de la UIB.

Contraparts: Universitat de l'Havana.

Ubicació: l'Havana, Cuba.

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Constituir un grup d'investigació interdisciplinari i interuniversitari; analitzant la sostenibilitat del desenvolupament en destins turístics litorals, amb intercanvi de coneixements i experiències en aquest tema, estenent la «cultura» de la necessitat d'una utilització sostenible dels recursos naturals, així com les línies bàsiques de la dita utilització.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Intercanviar i compartir coneixements i experiències en la matèria.
- Establir llaços humans i acadèmics que permetin consolidar el grup d'investigació.
- Projectar les ensenyances obtingudes en el marc del projecte sobre iniciatives turístiques concretes a Cuba i a les Illes Balears.
- Estendre la «cultura» de la necessitat d'una utilització sostenible dels recursos naturals, així com les línies bàsiques de la dita utilització.

Quantitat assignada: 7.000 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

El grup de professors i professores de la Universitat de l'Havana participants en el projecte proposà la realització del primerencontre de grup de recerca aprofitant un esdeveniment que congregaria professorat i professionals del sector d'altres universitats i indrets de Cuba, el cinquè Congrés de Ciències Aplicades al Turisme (Turiciencia). D'aquesta manera, l'equip de la UIB participà activament amb la presentació de tres ponències en el congrés i posteriorment realitzaren diferents reunions de treball amb l'equip cubà per definir la metodologia a seguir i les tasques a realitzar pel grup d'investigació.

La tasca pròpia del grup de recerca començà amb el treball de camp, analitzant la zona turística de Varadero, la més desenvolupada i propera a l'Havana. Aquesta es complementà amb la visita de 2 professors cubans a la UIB en la qual es detallaren les properes tasques a realitzar i en la qual el grup definí i centrà les seves recerques en el turisme sostenible en àrees litorals.

Generant espais a l'escola per a la trobada intercultural

Responsable: M. Isabel Pomar, professora del Departament de Didàctica Aplicada i Psicologia de l'Educació.

Equip: Maira Romero, alumna de la UIB.

Contrapart: Centro de Investigación y Desarrollo de la Educación (CIDE).

Ubicació: Lima i Junín (Perú) i Palma (Espanya).

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Desenvolupar la competència intercultural a partir del coneixement i la valoració d'altres realitats que permeti la convivència basada en el respecte, l'intercanvi i el reconeixement de la diferència com a element enriquidor per a l'ésser humà.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Promoure la reflexió i la valoració de las semblances i diferències existents entre els infants de la comunitat ashàinka, els infants del col·legi Encinas de Lima i els infants del col·legi Es Pont de Palma, a partir d'un coneixement profund de la vida, de les valoracions i de l'univers dels seus sabers.
- Aconseguir nivells òptims de coneixement de l'altre fent ús de les capacitats de comunicació, diàleg democràtic i l'expressió d'emocions, així com de les actituds implicades en aquest procés.
- A partir de l'intercanvi de coneixements i experiències, desenvolupar habilitats docents del professorat de les tres escoles participants en relació amb la promoció de la convivència intercultural, en la conducció de projectes d'investigació i en la cura ambiental.
- Desenvolupar consciència ambiental i promoure estratègies de gestió de residus en l'alumnat i el professorat de les tres escoles.

Quantitat assignada: 9.500 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

Els alumnes de les 3 escoles implicades de Lima, Impitato-Cascada i Palma realitzaren diferents activitats de coneixement mutu entre ells. Els alumnes de 5 anys i de primer, segon i tercer de primària de les diferents escoles varen anar coneixent progressivament els altres a partir de les preguntes que formulaven als altres, alhora que decidien com volien donar-se a conèixer ells mateixos als altres.

La recerca-acció duta a terme dins l'aula durant tot el procés per part del professorat dels tres col·legis i de l'alumnat participant, es complementà amb l'assessorament per part de l'equip de la UIB i amb la visita de la directora i professora d'uns dels centres peruans. Amb aquesta acció l'alumnat participant ha creat un coneixement de l'altre mitjançant la comunicació, el diàleg democràtic i l'expressió d'emocions.

Estudi pilot de l'ús de noves estratègies per al control de la malaltia de Chagas i altres malalties metaxèniques al nord-orient del Perú

Responsable: Miquel Àngel Miranda, professor del Departament de Biologia.

Equip: Claudia Paredes, de la UIB; en col·laboració amb l'Instituto de Medicina Tropical Daniel Alcides Carrión – UNMSM i Instituto Nacional de Salud.

Contrapart: Universitat Nacional Major de San Marcos (UNMSM).

Ubicació: Perú.

Entitat col·laboradora: Instituto de Medicina Tropical Daniel Alcides Carrión – UNMSM i Instituto Nacional de Salud.

Objectius:

- Contribuir al coneixement i control de les malalties tropicals oblidades transmeses per insectes vectors al Perú.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Avaluar i comparar l'eficàcia dels insecticides alfa-cipermetrina i Actellic en el control de vectors de malalties en les poblacions d'Iquitos. Contribuir parcialment amb la investigació en control d'insectes vectors de la contrapart peruana.
- Lliurar la informació obtinguda en el projecte a les autoritats locals del Ministeri de Salut que condueixin el disseny d'estratègies de control per a la zona d'estudi.
- Impartir als estudiants de biologia de la Universitat San Marcos, investigadors, docents universitaris i altres professionals interessats, un curs titulat «La cooperació internacional i la investigació científica en el camp de les malalties tropicals desateses (*Neglected Tropical Diseases*)».
- Participar en el cicle de conferències i taules rodones de l'Instituto de Ciencias Biológicas Antonio Raymondi per fomentar la col·laboració científica entre investigadors d'ambdós països.

Quantitat assignada: 13.000 euros, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Activitats i resultats aconseguits:

Les tasques se centraren en l'avaluació del mètode IRS (*Impregnated Residual Spraying*) i la col·locació de malles insecticides Zerovector en diferents habitatges de la zona d'Iquitos. Mitjançant els diferents controls realitzats, es determinà que els insecticides i els mètodes utilitzats per impregnar les llars utilitzats pel Ministeri de Salut del Perú tenien una eficàcia menor als tres mesos, insuficient per

protegir de forma eficaç la població d'aquesta zona. Aquesta informació serà transferida al Ministeri per tal de cercar solucions a aquest fet, i es faran indicacions per millorar l'eficàcia del mètode, ja que el que s'utilitza d'impregnació des del llindar de la llar en redueix significativament l'efectivitat. Les tasques d'investigació conjunta realitzades suposaren un reforçament institucional i del grup de recerca de l'UNMSM.

Transformacions socials i polítiques a la Mediterrània occidental: democràcia, societat i treball

Responsable: Alexandre Miquel, professor del Departament de Filosofia i Treball.

Equip:

Contrapart: Universitat Sidi Mohammed Ben Abdellah de Fes.

Ubicació: Marroc.

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Substanciar tota la feina de coordinació, col·laboració i tasca conjunta de les dues universitats (Fes i UIB) amb resultats acadèmics precisos en la recerca i en la intervenció social en el coneixement dels canvis i de les estructuracions de la societat, el treball i la democràcia al Marroc, en general, i a la zona del Rift en particular, la seva vinculació històrica, social i laboral (mitjançant la migració) amb les Illes Balears, i la possibilitat d'intervenir-hi amb coneixement de causa a través del Pla Marroc del Govern balear.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Investigar, discutir i elaborar els marcs teòrics de reflexió sobre la qüestió de la democràcia, el treball i la societat i construir categories analítiques que les vinculin i expliquin en el marc de l'actual crisi.
- Fer mapes de mobilitat i de canvi social en relació amb el treball i les variacions en els funcionaments socials; particularment el paper central de la dona i els nous espais d'autonomia conquerits.
- Formació de l'alumnat de segon i tercer cicle en els àmbits de la Filosofia Política específica, de la sociologia, l'antropologia i l'educació.
- Contactar amb diferents ONGD i entitats de la franja nord de la costa mediterrània marroquina per tal de conèixer la tasca realitzada en l'àmbit de la migració i els problemes medioambiental relacionats amb l'activitat turística, amb la intenció de crear un espai comú de treball.

Quantitat assignada: 5.000 euros, en el marc de 0,7% de la UIB.

Activitats i resultats aconseguits:

Realització d'un treball de camp a la franja mediterrània marroquina que permeté contactar amb diferents entitats locals com Azir, organització que treballa a Alhucemas i Nador amb aspectes relacionats amb el medi ambient i la immigració de retorn; Home et Environment, que treballa a Berkane en l'àmbit de l'ocupació laboral i que representa un exemple dels nous moviments polítics que caracteritzen la

franja nord del Marroc; i ESCO, que treballa a Oujda i Saidia en l'àmbit de la crítica i denúncia de l'estació turística de la zona i la seva relació amb la competència amb les fonts tradicionals d'ocupació i de desenvolupament econòmic que suposava l'agricultura.

Està perjudicant la sobreexplotació agrícola del nord de Tailàndia la qualitat del sòl i la dels recursos hídrics del país?

Responsable: Manuel Miró, professor del Departament de Química.

Equip: Víctor Cerdà i Warunya Boonjob, de la UIB.

Contrapart: Universitat de Chiang Mai.

Ubicació: Tailàndia.

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Transferència de tecnologia analítica automàtica i metodològica a la contrapart respectant els principis de la Química Verda per al desenvolupament sostenible de l'agricultura (bones pràctiques agrícoles) i pesca del nord de Tailàndia.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Avaluar l'ús inadequat de fertilitzants per part dels pagesos; el grau d'eutrofització del riu Chao Phraya; i la contaminació dels fertilitzants per metalls tòxics.
- Formació a la contrapart de les noves metodologies automàtiques per a la monitorització ambiental.
- Reforçament de l'acord marc UIB - Universitat de Chiang Mai quant a col·laboració acadèmica i científica.

Quantitat assignada: 8.000 euros, en el marc de 0,7% de la UIB.

Activitats i resultats aconseguits:

L'equip de la UIB s'encarregà de la formació dels investigadors de màster i doctorat de la Universitat de Chiang Mai amb el seu treball amb metodologies d'anàlisi automàtica, basades en sistemes en flux i mètodes de fraccionament dinàmic, per tal de detectar nivells excessius de nutrients i metalls com a conseqüència de la sobreexplotació agrícola de la zona. D'igual manera es treballà amb el disseny, optimització i caracterització de nous sistemes automàtics i miniaturitzats per tal de quantificar i monitoritzar *in situ* els anàlisis d'interès al llarg del riu Mae Ping, afluent del riu Chao Phraya, principal riu que travessa la província de Chiang Mai. Una de les característiques més rellevants dels mètodes de fraccionament dissenyats en el marc del projecte és la reducció de la seva durada respecte als mètodes clàssics, dels 2 dies utilitzats fins al moment es passà a 3 hores en les propostes treballades.

D'aquesta manera es disposarà, per primera vegada, d'una sèrie de nous mètodes d'anàlisi per a mesures *in situ* a la província de Chiang Mai a partir d'una xarxa d'estacions analítiques mòbils i permanents de vigilància i control ambiental. Per altra banda i gràcies a la col·laboració del *Royal Project*, ja s'està conscienciant els agricultors de la zona de la necessitat d'utilitzar fertilitzants de forma sostenible segons les necessitats de fòsfor de les plantacions. La contrapart disposa de personal capacitada i les eines necessàries per a l'aplicació de prototips experimentals basats en tècniques de flux dissenyats a la UIB.

«Conectividad Juvenil», projecte d'enfortiment tecnològic i educatiu de l'experiència pilot del Telecentre Comunitari del Café Madrid, dirigit a joves víctimes de la violència a Bucaramanga, Colòmbia

Responsable: Jairo Rocha, professor del Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica.

Equip: Francesc Rosselló i Mercè Llabrés, de la UIB.

Contrapart: Corporación para la investigación y el desarrollo de la democracia (CIDEMOS).

Ubicació: Bucaramanga, Colòmbia.

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Enfortir el procés de millora de condicions de vida d'ampliació d'oportunitats per a joves desplaçats per la violència, mitjançant la consolidació del Telecentro Comunitario del Café Madrid i els seus components d'educació virtual, d'infraestructura i de base social.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Capacitar els joves desplaçats en TIC i la seva ingerència en el desenvolupament global com a oportunitat de millora de les seves condicions de vida.
- Formar les persones adultes en informàtica bàsica de forma gratuïta.
- Instal·lació, configuració i capacitació de la Plataforma d'Aprenentatge Virtual per al procés educatiu en el telecentre comunitari.
- Promoure el treball en xarxa entre els agents presents a la comunitat i els participants en el projecte.
- Implementar una estratègia de comunicació que faci visible l'experiència de Conectividad Juvenil.

Quantitat assignada: 7.000 euros, en el marc de 0,7% de la UIB.

Activitats i resultats aconseguits:

Per tal de desenvolupar el programa de formació previst, s'assessorà sobre els continguts a incloure i impartits als diferents cursos; s'exposaren les diverses opcions que permet la plataforma Moodle; i es participà en el disseny informàtic i la creació d'una plataforma pròpia per a l'execució dels cursos dirigits als joves.

D'aquesta manera, 25 joves entre 16 i 26 anys es formaren com a tècnics en sistemes, i reberen

capacitació en informàtica bàsica, ofimàtica, xarxes i manteniment d'equips. Per altra banda, es realitzaren 2 cursos de 40 hores de durada sobre informàtica bàsica i ofimàtica en els quals 28 persones pogueren adquirir coneixements bàsics en aquest aspecte. Ambdós comptaren amb el suport del Servicio Nacional de Aprendizaje, que aportà part del professorat i oferí els certificats corresponents.

Desenvolupament turístic sostenible a la reserva de la biosfera Jaragua-Bahoruco-Enriquillo. Formació de gestors mediambientals en àrees litorals

Responsable: Guillem X. Pons, professor del Departament de Ciències de la Terra.

Equip: Antoni Rodríguez i Bernadí Gelabert, PDI de la UIB, i José Ángel Martín i Francesc Xavier Roig, membres del grup de recerca Biogeomed.

Contrapart: Secretaría de Estado de Turismo, Departamento de Planeación y Proyectos (SECTUR).

Ubicació: República Dominicana.

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Incidir en els ambients litorals de la Costa de República Dominicana que encara no han estat objecte d'artificialització i estan fora de la pressió del turisme de masses, com és el cas de la Reserva de la Biosfera Bahoruco-Jaragua-Enriquillo, per tal de desenvolupar el turisme sostenible.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Formar tècnics turístics experts en medi ambient, incentivar projectes d'investigació relacionats amb la zona costera.
- Ensenyar tècniques de GIS a la zona costera.
- Elaborar una llista i avaluar possibles indicadors de sostenibilitat.
- Potenciar la gestió turística sostenible i minimitzar-ne els impactes ecològics.
- Potenciar el coneixement de la dinàmica natural d'un sistema platja-duna i dels coneixements sobre les particularitats i l'endemicitat d'aquest ecosistema.
- Potenciar el coneixement de la dinàmica natural d'altres ambients com els manglars, llacunes...
- Recuperació natural de morfologies dunars i comunitats vegetals associades en cas d'impactes negatius.
- Elaboració d'un decàleg d'actuacions positives i/o negatives que es puguin donar en ambients litorals.

Quantitat assignada: 6.500 euros, en el marc de 0,7% de la UIB.

Activitats i resultats aconseguits:

Inicialment el projecte previst s'havia de dur a terme a la zona més a l'oest del país, a la reserva de la Biosfera Jaragua-Bahoruco-Enriquillo (República Dominicana). A causa del terratrèmol d'Haití, el 12 de gener de 2010, el Ministeri de Turisme de la República Dominicana desaconsellà la realització del taller de formació a la zona prevista. Com a alternativa es proposà realitzar activitats similars i visites tècniques a altres zones de platges de la República Dominicana, amb consells tècnics extrapolables a la zona inicialment prevista i un taller monogràfic a la capital, juntament amb tècnics del SECTUR.

Durant la formació es visitaren algunes de les platges més importants de l'est, sud-est i nord de la República Dominicana, en les quals es tractaven diferents problemàtiques (contaminació per carburants, desregulació de barques a la platja, privatització i erosió de la platja, regeneració de platges, abocaments irregulars, regulació de paradetes, sobrefreqüentació de la platja, trànsit rodat, deteriorament de barrera d'escull coral·lí, pàrquings il·legals...) i les seves possibles solucions.

La creació d'allotjament rural com a eina de desenvolupament local en les zones deprimides del SO de la província de Buenos Aires

Responsable: Miquel Seguí, professor del Departament de Ciències de la Terra.

Equip:

Contraparts: Universitat Nacional del Sud.

Ubicació: SO de la província de Buenos Aires, Argentina.

Entitat col·laboradora:

Objectius:

- Donar suport tecnicoformatiu a les empreses posades en marxa després dels cursos de formació realitzats en el camp del turisme rural, a dones i joves residents a les poblacions rurals dels partits de Coronel Rosales, Patagones, Puan i Villarino, que permeti desenvolupar, consolidar i gestionar empreses agroturístiques sota els paràmetres de la sostenibilitat.

El projecte es marcà els objectius específics següents:

- Conèixer les empreses turístiques, existents i posades en funcionament, a més de les previstes, després dels cursos de formació vinculats al turisme rural.
- Integrar les problemàtiques comunes dels diferents grups per a l'establiment d'estratègies conjuntes.
- Ampliar els coneixements, de manera que permetin diversificar l'oferta de productes agroalimentaris oferts als establiments.
- Ampliar els coneixements propis del turisme rural per augmentar la qualitat dels establiments.

Quantitat assignada: 5.000 euros, en el marc de 0,7% de la UIB.

Activitats i resultats aconseguits:

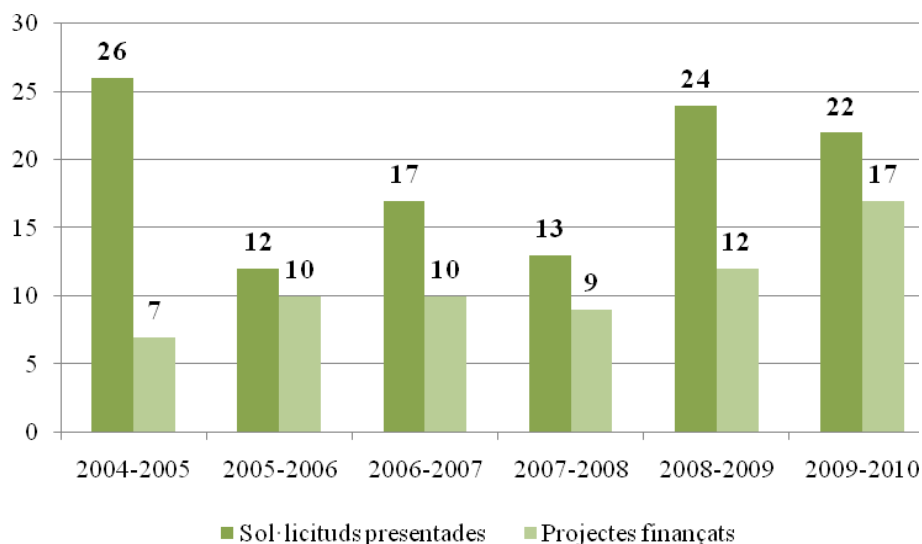
El projecte realitzat al llarg del curs 2009-2010 ha estat la darrera fase d'implementació d'una acció de cinc anys de durada dut a terme al sud-oest de la província de Buenos Aires que pretenia crear una oferta de turisme rural a les poblacions sense recursos econòmics i amb un clar despoblament per manca d'oportunitats laborals. La bona acollida per part de les autoritats i la població locals va fer que any rere any s'anassin consolidant i aprofundint diferents temàtiques relacionades tant amb l'allotjament rural com amb el sector de restauració i activitats d'oci i entreteniment per oferir a les persones visitants una varietat d'opcions.

Aquesta darrera fase es treballà amb la capacitat de gestors turístics en l'oferta d'allotjament en el medi rural; l'assessorament a les microempreses que s'han anat formant al llarg de la intervenció; i el coneixement dels establiments que ja ofereixen allotjament a la zona de Puan, Patagones, Villarino i Coronel Rosales. D'igual manera, es mantingueren diferents reunions amb batlles i líders locals de la

zona per impulsar els resultats aconseguits; i amb el Ministerio de Turismo de la Nación a la ciutat de Buenos Aires per presentar i valorar el projecte que conclouia. Aquesta experiència es considerarà d'interès per ser realitzada en altres regions del país.

El nombre de projectes de CUD finançats en el marc de la convocatòria d'ajuts s'ha anat incrementant al llarg del anys. En el gràfic següent es pot observar l'evolució tant del nombre de sol·licituds presentades com dels projectes aprovats en el transcurs de les diferents convocatòries dutes a terme fins al moment:

Durant la convocatòria el personal tècnic de l'OCDS realitzà tasques de suport i assessorament al professorat responsable dels projectes finançats davant dubtes o incidències; féu el seguiment i la valoració intermèdia dels projectes, mantenint reunions amb els/les responsables i realitzà les tasques de seguiment de finalització i clausura dels projectes dins els terminis estipulats, així com el tancament i revisió de memòries finals de cadascun dels projectes, fent els informes tècnics corresponents. De la mateixa manera, es féu el seguiment sobre el terreny del projecte dut a terme a Kenya durant la seva execució per part de la direcció de l'OCDS.

5.2. Formació de professorat als municipis de Nicaragua que integren la UCOM en col·laboració amb la Universitat Nacional Autònoma de Nicaragua, León.

Durant el curs acadèmic 2009-2010, en el marc del conveni vigent entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament, es va dissenyar i començar a implementar el *Projecte de formació de professorat als municipis de Nicaragua que integren la UCOM (Telpaneca, Totogalpa, Las Sabanas, San Lucas) en col·laboració amb la Universitat Nacional Autònoma de Nicaragua, León.*

Des de la UIB el projecte es realitzà en col·laboració amb l'entitat local Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista (UCOM) i la Universitat Nacional Autònoma de Nicaragua - León (UNAN-León), així com amb el suport i ajuda del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació (FMSC). La UCOM és una instància tècnica amb àmplia participació ciutadana que dóna suport als governs dels 4 municipis nicaragüencs que la integren i que té l'ànim d'articular i complementar esforços en la construcció d'un model de desenvolupament que fomenti la millora en la qualitat de vida dels seus pobladors/es.

El projecte s'inicià com a resultat d'una anàlisi realitzada per l'OCDS i professorat del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació (PAPE) de la UIB, així com de la demanda explícita de formació plasmada en el «Projecte de formació del professorat en metodologies educatives, integrat en el context de transformació curricular del sistema educatiu a Nicaragua», realitzat pel mateix professorat dels municipis de Telpaneca, Totogalpa, Las Sabanas i San Lucas.

D'aquesta manera s'establí com a finalitat darrer del projecte la millora de la qualitat educativa dels municipis de Telpaneca, Totogalpa, Las Sabanas i San Lucas, del departament de Madriz a Nicaragua. Per aconseguir-ho, s'acordà que les intervencions a realitzar se centrassin a millorar i ampliar els coneixements del professorat de secundària i mestres de primària d'aquests municipis a través d'una metodologia didàctica i la utilització de noves tecnologies, per així contribuir eficaçment a una millora de l'educació de l'alumnat i de la presa de decisions de l'equip de docents dels centres.

A l'hora d'implementar el projecte, es dividí aquest en 3 fases, distribuïdes en 3 anys d'execució.

Per dur endavant la primera fase, 4 professors/es del Departament de PAPE de la UIB, Miquel Oliver, Dolors Forteza, Pere Alzina i Pere Roca, es desplaçaren a Nicaragua del 30 de juny al 16 de juliol de 2010. Un cop a allà, es varen dur a terme les tasques previstes amb la UCOM i la UNAN-León, que incloïen reunions de treball de tot l'equip, preparació dels cursos i material didàctic de suport; i el desenvolupament

dels cursos de formació següents:

a) Un curs dirigit a professorat, de 30 hores de durada (16 hores presencials i 14 hores no presencials) per assolir els objectius següents:

1. Gestionar d'una manera eficaç el currículum: elecció i seqüenciació de continguts, disseny d'unitats didàctiques; elaboració de materials, disseny i selecció de recursos de suport i ampliació.
2. Dominar metodologies participatives, així com les diferents combinacions de tasques expositives amb el treball cooperatiu i individual per assolir els objectius del treball proposat.
3. Dominar i utilitzar formes d'avaluació diversificades mitjançant les quals es puguin constatar els aprenentatges de l'alumnat, l'adequació del mètode d'ensenyament i, si s'escau, els possibles canvis per a la seva millora.
4. Tenir habilitat i sensibilitat per vincular l'ensenyament i el currículum a les necessitats del sistema educatiu de Nicaragua i aplicar-los de forma pràctica en la seva millora.
5. Dominar tècniques de pràctica reflexiva i de treball col·laboratiu entre docents, mitjançant metodologies que incloguin la negociació i l'acompanyament, com a element de millora contínua en el procés de desenvolupament professional dels docents de Nicaragua.

b) Un curs dirigit a directius/ves i delegats/ades del Ministeri, de 30 hores (16 hores presencials i 14 hores no presencials) per assolir els objectius següents:

1. Comprendre i valorar la realitat global del centre educatiu com a organització, des de diverses perspectives i a partir de la cultura de centre.
2. Desenvolupar actituds i tècniques específiques per a la direcció i gestió escolars, per valorar-les adequadament i connectar-les amb els processos d'ensenyament-aprenentatge i els plantejaments de qualitat en educació.
3. Dominar tècniques de gestió i dinamització d'equips de treball des de la perspectiva d'organitzacions que aprenen i que estableixen processos de millora i d'innovació.

Per donar suport a les accions formatives i sobretot per dur a terme la part no presencial dels cursos, es creà una plataforma virtual i, a més, s'habilità un centre de recursos informàtics i bibliogràfics a disposició dels beneficiaris/àries.

Als cursos hi varen assistir un total de 200 persones de les diferents municipalitats esmentades, entre personal directiu i delegats/ades del Ministeri (33) i mestres de primària i professorat de secundària (167).

Els beneficiaris/àries indirectes d'aquesta primera fase de formació varen ser aproximadament unes 6.505 persones, entre professorat (660) i alumnat de primària i secundària (5.845).

Per a la posada en marxa i l'execució de la primera fase del projecte, des de l'OCDS es va realitzar una important tasca d'organització, la qual va implicar la coordinació de les diferents institucions implicades en l'execució del projecte (professorat del Departament de PAPE de la UIB, UNAN-León, FMSC i UCOM), la realització de reunions de treball

per definir el paper de cada una d'elles, reunions de seguiment de les accions que s'anaven realitzant, gestió del pressupost i avaluació un cop finalitzada la primera fase del projecte.

A més, per dotar d'un marc legal la col·laboració de les diferents institucions implicades en l'execució del projecte, des de l'OCDS es va tramitar la signatura d'un acord marc de col·laboració amb la UNAN-León i es varen iniciar els tràmits d'aprovació d'un protocol específic de col·laboració amb el FMSC.

Per a la segona i tercera fase del projecte a desenvolupar al llarg dels propers cursos acadèmics 2010-2011 i 2011-2012, s'ha previst, a més de millorar qualitativament el centre de recursos creat, oferir cursos monogràfics en àmbits com les didàctiques específiques de diferents matèries, l'aplicació de metodologies d'educació inclusiva i les noves tecnologies en l'àmbit educatiu, entre d'altres.

5.3. Accions de suport a universitats de països en vies de desenvolupament en el marc de l'Associació Orión

L'Associació Orión és una xarxa global d'universitats i ONG que opera a l'Amèrica Llatina, el Carib i Europa per tal de formar un espai dinàmic d'intercanvi acadèmic, cultural, social i tecnològic entre els seus membres i fomentar d'aquesta manera el creixement de les regions involucrades. Aquesta associació contribueix a l'esforç de la iniciativa de desenvolupar un espai conjunt d'educació superior entre Europa i l'Amèrica Llatina (espai ALCUE).

La UIB, com a membre actiu d'aquesta xarxa, col·labora des de temps enrere amb diferents universitats llatinoamericanes, entre les quals destaca la Universitat Autònoma Juan Misael Saracho (UAJMS), ubicada a la regió de Tarija, Bolívia.

Formació en Infermeria

En el marc de la col·laboració amb l'Associació Orión, entre l'1 i el 12 de juliol de 2010 les professores Margalida Miró i Cristina Moreno, directora i subdirectora de l'Escola d'Infermeria i Fisioteràpia de la UIB respectivament, varen realitzar una estada a Tarija (Bolívia) per tal de dur a terme una avaluació qualitativa de les accions i col·laboració dutes a terme fins al moment amb la UAJMS i plantejar una estratègia de col·laboracions en el pla formatiu a llarg termini. Per definir aquestes noves línies de col·laboració formativa o de recerca en l'àrea d'infermeria, es realitzà una anàlisi de necessitats i prioritats, sempre en coherència amb l'Estratègia de salut de la cooperació espanyola per a la zona, com ara: atenció primària de salut; enfocament de gènere; malalties no transmissibles, traumatismes i violència; malalties infeccioses; salut sexual i reproductiva i VIH/sida.

Durant l'estada a Bolívia es varen mantenir diverses reunions de treball amb l'equip implicat de la UAJMS, així com amb professionals i responsables de les administracions locals en l'àmbit de la salut. D'igual manera es varen dur a terme 5 tallers formatius en diferents temàtiques relacionades amb la salut i la professió d'infermeria sobre: teories administratives; característiques professionals; identitat professional i relacions de poder; ètica en el sistema de salut; i drets humans. El conjunt de les accions formatives va anar dirigit a professionals docents i assistencials de la UAJMS.

Desplaçament de dos residents en pràctiques de la unitat docent de l'especialitat obstetricoginecològica

Dues residents en pràctiques de la Unitat Docent de l'especialitat d'Obstetricoginecològica de la UIB, Ana Cabrera Ferrero i Isabel Pérez Martínez, es desplaçaren a la UAJMS durant un període de 4 setmanes per dur-hi a terme diferents accions de la seva especialitat.

Durant la seva estada les dues residents realitzaren tasques a l'Hospital Universitari San Juan de Dios i al centre de salut de San Luis per tal de donar assistència tècnica per a l'atenció als parts i cures a les dones i nadons.

Per altra banda, aquestes dues alumnes en pràctiques impartiren un seminari sobre el part humanitzat i el rol de la comare a Espanya, a docents i alumnat dels estudis d'infermeria de la UAJMS.

El conjunt de les activitats descrites i realitzades dins l'Associació Orión es dugueren a terme en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

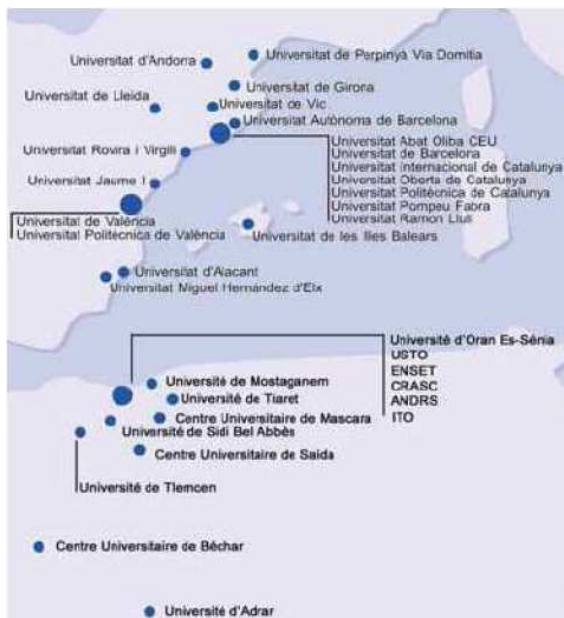
Des de l'OCDS es gestionaren els pagaments relacionats amb les activitats dutes a terme i es portà el seguiment de les accions realitzades.

6. Accions en col·laboració amb altres institucions

6.1. Programes en xarxa:

6.1.1. Programa Algèria d'Universitats de la Xarxa Vives d'Universitats

En el marc de la Xarxa Vives d'Universitats (XVU), plataforma d'universitats integrada per 21 institucions d'educació superior que comparteixen una mateixa cultura i la llengua catalana; i dins la tercera fase del Programa Algèria d'Universitats (PAU), es varen dur a terme diferents accions per tal de promoure la recerca, l'ensenyament, la sensibilització i la difusió del coneixement aplicat al desenvolupament entre les 20 universitats que conformen la XVU i les 16 institucions d'educació superior de la Conferència Regional de les Universitats de l'Oest (CRUO) d'Algèria.

Per tal de planificar les accions amb la resta d'universitats que conformen la xarxa, algunes de les persones vinculades amb el projecte a la UIB es desplaçaren i participaren en les diverses reunions de coordinació celebrades per la XVU a diferents indrets de Catalunya.

La UIB participà directament, en aquesta tercera fase del PAU, amb els projectes següents:

- «Realització d'un viver d'empreses a l'Enset d'Orà», del qual fou responsable Miquel Trias, professor del Departament d'Economia de l'Empresa de la UIB en l'àrea de Comercialització i Investigació de Mercats. En el marc del projecte, el professor Miquel Trias es va desplaçar a Orà el mes de gener de 2010 durant 5 dies, per donar suport al projecte en el terreny; i de la mateixa manera, aquest professor va rebre i acollí la visita a la UIB de 2 professors de la Universitat d'Orà, la senyora Kadidja Benmessaoud i el senyor Bouchama Chouam, entre el 22 i el 26 de març de 2010, per continuar amb l'impuls de la creació de viviers d'empreses.

- «Sostenibilitat ambiental i tecnologia aplicada al desenvolupament», del qual fou responsable Jordi Pich, professor del Departament de Psicologia en l'àrea de Medi Ambient, Biodiversitat i Desenvolupament Sostenible. Les activitats a realitzar previstes en el marc del projecte, juntament amb la Universitat de Tlemcen, no es varen poder dur a terme segons la programació inicial, per la qual cosa aquestes mateixes accions quedaren pendents de realitzar-se dins la següent fase del PAU.

Des de l'OCDS es brindà suport al professorat de la UIB responsable dels projectes, així com també es féu el seguiment de les accions dutes a terme.

Igualment, dins el curs 2009-2010 es varen programar tres camps de treball a realitzar a Algèria (Beni Abbes, Mascara i Tlemcen) durant les vacances de Setmana Santa de 2010, entre el 26 de març i el 7 d'abril. Aquests camps de treball pretenien ser un espai de trobada que afavorís la participació, la formació i l'intercanvi entre alumnat de la XVU, de la CRUO i la població rural algeriana.

Des de l'OCDS se centralitzà la recepció de les sol·licituds de l'alumnat de la UIB interessat a participar-hi i es realitzà la valoració i primera selecció de les candidatures, així com també es realitzà el seguiment de la participació, i s'elaboraren els informes tècnics pertinents per avaluar les accions.

De les 30 sol·licituds d'alumnat de la UIB que va rebre l'OCDS per participar-hi, se'n varen seleccionar tres i varen participar als camps de treball juntament amb alumnat d'altres universitats que conformen la XVU i la CRUO:

Camp de treball a Algèria	Alumnat de la UIB participant i estudis
Beni Abbes	Bàrbara Salvà Mestre 3r curs de Treball Social
Mascara	José María Castro Delisle 2n curs del Màster en Biologia
Tlemcen	Maria Alexandra Galmés Alba 1r curs d'Història

El relat vivencial de les experiències de l'alumnat de la UIB participant en els camps de treball quedà recollit al bloc *Tu hi pintes molt* de l'OCDS:

<http://tuhipintesmolt.wordpress.com>

Durant ambdues activitats l'OCDS elaborà els corresponents informes tècnics per tal d'avaluar les accions descrites en aquest apartat.

6.1.2. Programa de formació en gènere i salut sexual i reproductiva en el marc de les universitats del G9

Fruit de la relació establerta per part de la UIB amb 4 universitats de països de l'Àfrica subsahariana, la Universitat de Hawassa d'Etiòpia, la Universitat Moi de Kenya, la Universitat Muhimbili de Tanzània i la Universitat de Makerere d'Uganda, a partir de l'any 2007; i de la realització del seminari Gènere, Salut i Lideratge per a dones joves de l'Àfrica subsahariana el juny de 2009 a Kampala (Uganda), organitzat conjuntament amb aquestes universitats africanes i el Grup 9 d'universitats (G9), al llarg del curs 2009-2010 es va elaborar un conveni marc de col·laboració entre les 13 universitats que té com a prioritats les àrees de CUD següents:

- Enfortiment de les capacitats docents
- Enfortiment de les capacitats en investigació
- Enfortiment institucional
- Sensibilització

Aquesta línia de cooperació universitària al desenvolupament per treballar conjuntament les universitats que integren el G9 va ser aprovada per l'Assemblea General de Rectors del G9 el 31 de gener de 2007 a Sant Sebastià, dins de les seves línies estratègiques. L'octubre de 2008 en el marc del G9 i de la Trobada Iberoaficana realitzada a la Universitat d'Extremadura (Badajoz), on varen assistir representants de les 4 universitats africanes, es va plantejar i planificar un programa de cooperació universitària al desenvolupament entorn de la Salut i Drets Sexuals i Reproductius (SiDSR) amb perspectiva d'equitat de gènere a realitzar-se en tres fases.

Les línies estratègiques i fonaments del projecte es definiren de forma participativa i conjunta durant la celebració del Seminari a Uganda (juny de 2009) i se centraren en l'enfortiment de les capacitats institucionals de les universitats africanes perquè siguin capaces de complir les seves tasques de formació, investigació i educació per al desenvolupament en aquest camp, formant professionals de la salut compromesos/es amb els drets sexuals i reproductius amb perspectiva de gènere; la realització d'investigació bàsica i aplicada en aquests àmbits de forma conjunta; i la sensibilització a les comunitats universitàries sobre les pràctiques sexuals de risc als cinc països.

Aquest projecte reforçaria les estratègies que la cooperació espanyola està duent a terme en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva (SSR) i apoderament de les dones africanes i contribuiria també amb el Fons Espanya-FNUAP de 2007 per al subministrament de béns de salut sexual i reproductiva a Àfrica. Cadascuna de les universitats que conformen el G9 és l'única universitat pública en la seva respectiva comunitat autònoma i és la referència en aquests territoris, de manera que tenen gran poder de

convocatòria i relacions estables amb els mitjans de comunicació locals i fan possible la difusió dels resultats i impactes d'aquest projecte entre la seva població.

Durant el curs 2009-2010, els esforços del G9 en relació amb aquest projecte es varen dirigir a l'obtenció de finançament mitjançant la Convocatòria oberta permanent (CAP) de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID).

En el primer termini de la CAP (maig 2010) es va presentar un projecte global amb activitats formatives als 4 països africans, sota el títol «Programa de cooperació al desenvolupament entre nou universitats espanyoles i quatre d'africanes per fomentar la salut i els drets sexuals i reproductius (SDSiR) des de la perspectiva de gènere», per al que es va sol·licitar un ajut de 514.382 euros, que finalment no va ser concedit. En una reformulació posterior, que es presentà al segon termini de la CAP (setembre 2010), es va reduir el projecte originalment presentat centrant-se exclusivament en l'elaboració d'un Seminari avançat de bones pràctiques d'inclusió dels temes de Salut i Drets Sexuals i Reproductius (SiDSR) en la formació reglada universitària, a celebrar-se a la Universitat de Hawassa d'Etiòpia el proper curs acadèmic 2010-2011, per un import sol·licitat de 104.220 euros.

6.2. Assessorament tècnic a entitats

L'OCDS realitzà a petició del Fons Menorquí de Cooperació una valoració externa dels projectes presentats a la seva *Convocatòria per a projectes de cooperació al desenvolupament* de l'any 2010. Aquesta col·laboració entre l'OCDS i el Fons Menorquí de Cooperació es dona des de l'any 2008. A la convocatòria de projectes de 2010, el personal tècnic de l'OCDS avaluà un total de 15 projectes, tant de sol·licituds presentades per ONGD amb seu a Menorca com d'entitats dels països del Sud que presenten les seves sol·licituds directament al Fons Menorquí.

7. Educació per al desenvolupament: accions de formació i sensibilització

7.1. Cursos monogràfics de curta durada

Els cursos monogràfics en matèria de cooperació al desenvolupament són cursos de curta durada centrats en una temàtica concreta, que pretenen posar a l'abast de la ciutadania un ampli ventall d'accions formatives en aquest àmbit que cobreixin diferents nivells formatius, tan de caràcter bàsic o introductori com especialitzats.

Aquests cursos, de caràcter gratuït per a les persones assistents, es fan des del curs 2003-2004, en el marc dels diferents convenis entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

Els cursos monogràfics que es feren el curs acadèmic 2009-2010 són els següents:

- **Curs especialitzat sobre «Metodologia d'avaluació amb perspectiva de gènere de la cooperació al desenvolupament»**, de 20 hores de durada, sota la direcció de Magdalena Vázquez, professora associada del Departament de Filologia Espanyola, Moderna i Llatina de la UIB, que es realitzà els dies 9, 10 i 11 de desembre de 2009 a Sa Riera, Palma.

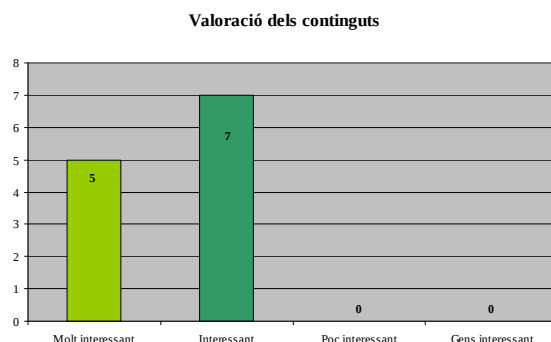
Com que es tractava d'un curs especialitzat, es va exigir a les persones assistents un nivell de coneixements bàsics previs en perspectiva de gènere que permetés l'adequat seguiment del curs. Al curs es varen matricular un total de 18 persones, de les qual el 83,3% (12) eren dones. Entre les persones inscrites, més del 60% eren població activa en diferents sectors, com la salut, el socioeducatiu, la cooperació, etc.

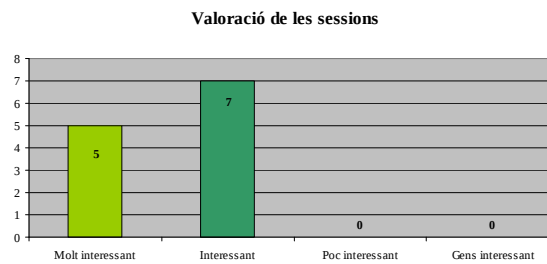
Les professores participants que impartiren el curs foren Ana Suárez i Agueda Prieto, de l'ONG Milenta d'Astúries, i Clara Murguialday, investigadora i docent sobre temes de gènere en cooperació al desenvolupament del País Basc.

El curs es gestionà mitjançant la Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears (FUEIB), que realitzà les tasques pròpies de la matriculació, difusió, reserva d'aules i pagament de professorat, així com la presentació de la memòria formativa i econòmica.

La realització del curs donà l'opció al reconeixement de crèdits de lliure configuració.

La valoració global del curs per part de l'alumnat participant fou altament positiva, tal com es recull als gràfics següents:

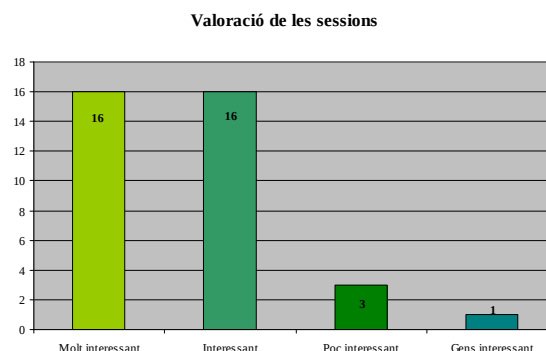
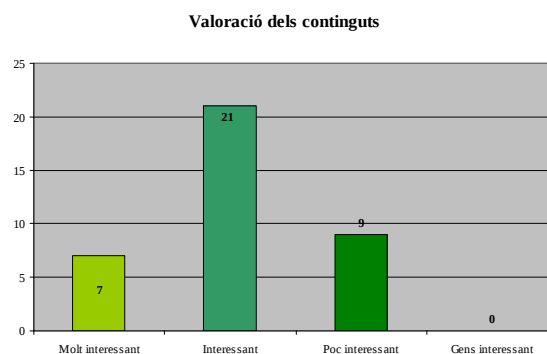
- **Curs bàsic sobre «Educació per al desenvolupament»**, de 20 hores de durada, sota la direcció de Josep Pérez, professor titular del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la UIB, que es realitzà els dies 12, 13, 19 i 20 de març de 2010 a Sa Riera, Palma.

A aquest curs s'hi varen matricular un total de 68 persones, de les quals el 75% (51) eren dones.

El professor del curs fou Juan José Celorio, membre del Departament de Didàctica de les Ciències Socials de la Universitat del País Basc i de l'Equip d'Educació per al Desenvolupament de l'Institut d'Estudis sobre Desenvolupament i Cooperació Internacional Hegoa des dels seus inicis. El curs es completà amb una sèrie de panells d'experiències presentades per diferents representats d'ONGD de les Illes Balears.

La realització del curs donà l'opció al reconeixement de crèdits de lliure configuració.

La valoració global del curs per part de l'alumnat participant fou positiva tal com es recull als gràfics següents:

- **Curs d'especialització en l'eficàcia i la qualitat de la cooperació al desenvolupament.** El tercer dels cursos monogràfics prevists per realitzar-se es té previst que es realitzi a principis del curs 2010-2011 a la Seu universitària de Menorca.

7.2. Cursos de formació de voluntariat

L'OCDS planificà i executà durant el curs 2009-2010, tal com fa des de l'any 2004, un pla de formació en l'àmbit del voluntariat i la solidaritat, amb una oferta de cursos dirigida preferentment a alumnat de la UIB, en els quals també tenen cabuda el PDI i el PAS de la UIB.

Els cursos de formació de voluntariat es fan en dues modalitats: una de formació bàsica, de 10 hores de durada; i una de formació especialitzada en diferents àmbits d'actuació, de 20 hores de durada. Dins l'apartat de formació en voluntariat en àmbits específics, al llarg del curs 2009-2010 es varen fer cursos en tres àmbits diferenciats: medi ambient, equitat de gènere i cooperació al desenvolupament.

Així, doncs, al llarg del curs acadèmic s'oferiren un total de 6 cursos de formació, 2 de formació bàsica i 4 de formació específica, repartits entre el primer i el segon semestre en horaris de matí i horabaixa, per tal de poder facilitar la màxima participació.

La realització dels cursos de formació de voluntariat donà l'opció al reconeixement de crèdits de lliure configuració.

Cadascun dels cursos fou dirigit per un professor/a de la UIB vinculat a l'àmbit d'actuació i sota la coordinació de l'OCDS.

Els cursos, per ordre cronològic, foren els següents:

Primer semestre (novembre 2009):

- **Curs de formació bàsica en voluntariat**

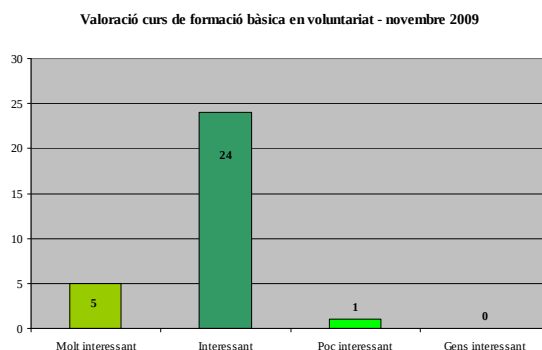
Aquest curs, de 10 hores de durada, es féu entre els dies 4 i 6 de novembre de 2009 i es va marcar com a objectiu oferir una visió general del voluntariat i les seves característiques més importants.

El professorat participant fou:

- Joan Nadal, tècnic de l'OCDS.
- Josep Lluís Riera, personal tècnic de la Direcció General de Joventut i president de la Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears.
- Diversos alumnes de la UIB participants en els programes d'Estades Solidàries i beques de pràctiques, així com persones voluntàries d'entitats i ONG, que donaren el seu testimoni en una taula rodona.

Al curs s'hi varen inscriure 34 persones, de les quals el 85,39% eren dones (5 homes i 27 dones).

La valoració per part de l'alumnat assistent fou positiva, tal com recull el gràfic següent: la mitjana és de 8,37.

- **Curs de formació de voluntariat especialitzat: medi ambient**

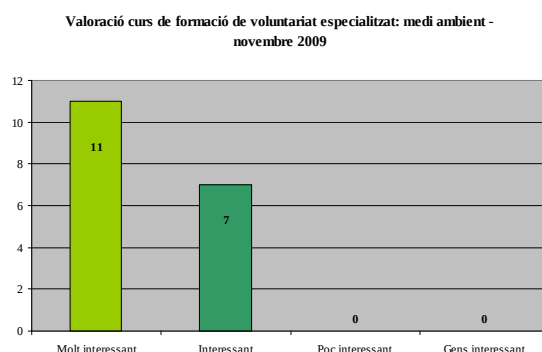
Aquest curs, de 20 hores de durada, es realitzà entre el 9 i el 13 de novembre de 2009 i es va marcar com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques del voluntariat en l'àmbit d'actuació medioambiental, així com facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins aquest àmbit.

El professorat participant fou:

- Ruth Escribano, tècnica de l'OCDS.
- Joan Amer, estudiant de doctorat de la UIB.
- Ivan Murray, professor del Departament de Ciències de la Terra de la UIB.
- Arnau Matas, estudiant de doctorat de la UIB.
- Diferents persones voluntàries d'entitats i ONG d'aquest àmbit d'intervenció, que aportaren el seu testimoni i opinió sobre el tema en una taula rodona.

Al curs s'hi varen inscriure 19 persones, de les quals el 57,89% eren dones (11 homes i 8 dones).

La valoració de l'alumnat assistent fou positiva, tal com recull el gràfic següent: la mitjana és de 7,66.

- **Curs de formació de voluntariat especialitzat: cooperació al desenvolupament**

Aquest curs, de 20 hores de durada, es féu entre el 16 i el 20 de novembre de 2009 i es va marcar com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques del voluntariat en l'àmbit d'actuació de la cooperació al desenvolupament i

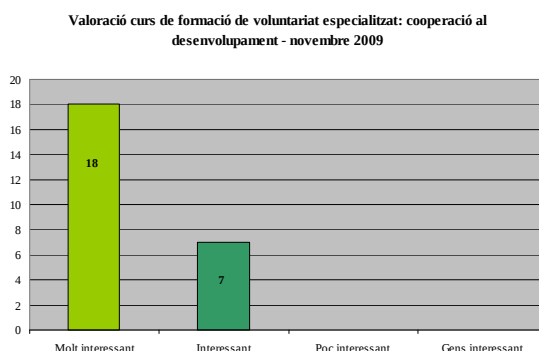
facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins aquest àmbit.

El professorat participant fou:

- Joan Nadal, tècnic de l'OCDS.
- Gabriel Fernández, especialista en participació ciutadana i voluntariat.
- Joan Fortuny, tècnic de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears.
- Catalina Socies, gerent del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació.
- Diferents persones voluntàries d'entitats i ONG d'aquest àmbit d'intervenció, aportant el seu testimoni i donant la seva opinió sobre el tema en una taula rodona.

Al curs s'hi varen inscriure 35 persones, de les quals el 85,71% eren dones (5 homes i 30 dones). D'aquestes, 32 realitzaren el curs de forma presencial a Mallorca, mentre que les 2 d'Eivissa i una de Menorca ho feren a través de videoconferència.

La valoració per part de l'alumnat assistent fou positiva, tal com recull el gràfic següent: la mitjana és de 8,06.

La direcció dels tres cursos de formació de voluntariat (bàsic, medi ambient i cooperació al desenvolupament) la portà el professor Miquel Bennàsar, del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

Segon quadrimestre (març 2010):

• **Curs de formació bàsica en voluntariat**

Aquest curs, de 10 hores de durada, es féu entre els dies 10 i 12 de març de 2010 i es va marcar com a objectiu oferir una visió general del voluntariat i les seves característiques més importants. En portà la direcció la professora Rosa Deyà, del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

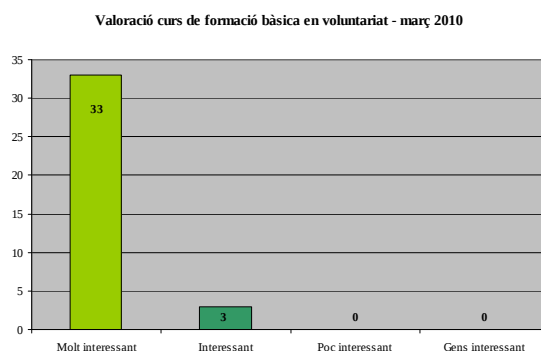
El professorat participant fou:

- Rosa Deyà, professora del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la UIB.

- Josep Lluís Riera, personal tècnic de la Direcció General de Joventut (Govern de les Illes Balears) i president de la Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears.
- Diversos alumnes de la UIB participants en els programes d'Estades Solidàries i beques de pràctiques; així com persones voluntàries d'entitats i ONG, que donaren el seu testimoni en una taula rodona.

Al curs s'hi varen inscriure 40 persones, de les quals el 87,50% eren dones (5 homes i 35 dones).

La valoració per part de l'alumnat assistent fou positiva, tal com recull el gràfic següent: la mitjana és de 8,53.

- **Curs de formació de voluntariat especialitzat: equitat de gènere**

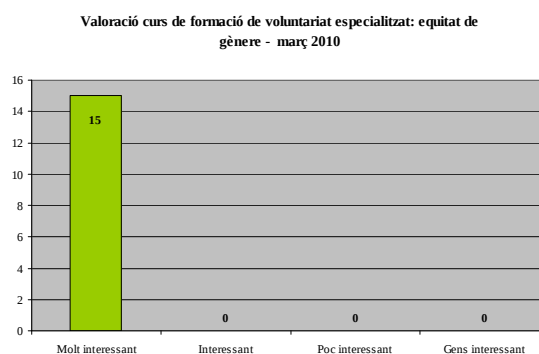
Aquest curs, de 20 hores de durada, es féu entre els dies 15 i 19 de març de 2010 i es va marcar com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques de la perspectiva de gènere i facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins l'àmbit de la igualtat d'oportunitats entre homes i dones. En portà la direcció la professora Pilar Ferrer de Sant de Jordi, del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

El professorat participant fou:

- Ruth Escibano, tècnica de l'OCDS.
- Francisca Mas, advocada especialitzada.
- Esperança Bosch, directora de l'Observatori per a la Igualtat d'Oportunitats, professora del Departament de Psicologia de la UIB i investigadora principal del grup de recerca d'Estudis de Gènere.
- Victòria Ferrer, professora del Departament de Psicologia de la UIB i membre del grup de recerca d'Estudis de Gènere.
- Montserrat Pineda, treballadora social i especialista en la matèria.
- Diverses persones voluntàries d'entitats i ONG d'aquest àmbit d'intervenció, que aportaren el seu testimoni i donaren la seva opinió sobre el tema en una taula rodona.

Al curs s'hi varen inscriure 34 persones, de les quals el 97,04% eren dones (1 home i 33 dones).

La valoració per part de l'alumnat assistent fou positiva, tal com recull el gràfic següent: la mitjana és de 8,71.

- **Curs de formació de voluntariat especialitzat: cooperació al desenvolupament**

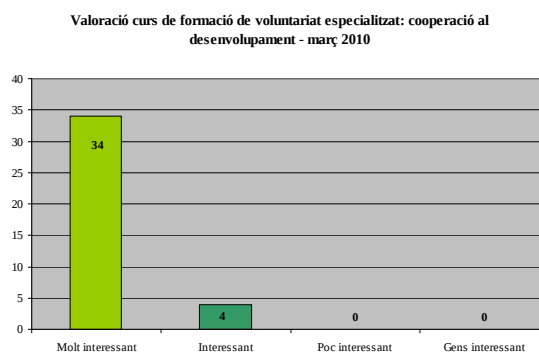
Aquest curs, de 20 hores de durada, es realitzà entre els dies 22 i 26 de març de 2010 i es va marcar com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques del voluntariat en l'àmbit d'actuació de la cooperació al desenvolupament i facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins aquest àmbit. En portà la direcció el professor Miquel Bennàsar, del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

El professorat participant fou:

- Ruth Escribano, tècnica de l'OCDS.
- Gabriel Fernández, especialista en participació ciutadana i voluntariat.
- Pau de Vilchez, tècnic de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears.
- Catalina Socies, gerent del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació.
- Diverses persones voluntàries d'entitats i ONG d'aquest àmbit d'intervenció, que aportaren el seu testimoni i donaren la seva opinió sobre el tema en una taula rodona.

Al curs s'hi varen inscriure 49 persones, de les quals el 77,55% eren dones (11 homes i 28 dones). D'aquestes, 42 realitzaren el curs de forma presencial a Mallorca, mentre que les 6 de Menorca i una d'Eivissa ho feren a través de videoconferència.

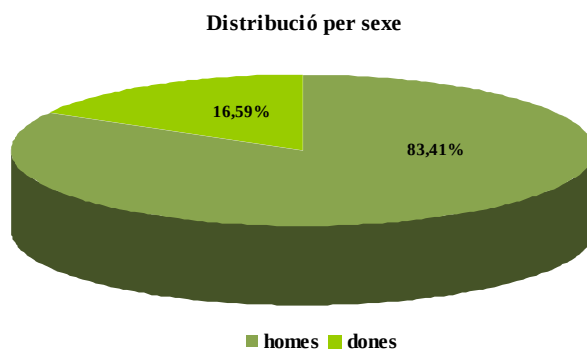
La valoració per part de l'alumnat assistent fou positiva, tal com recull el gràfic següent: la mitjana és de 8,30.

De forma resumida, el requadre següent recull les persones inscrites al conjunt de cursos de formació de voluntariat realitzats durant el curs 2009-2010:

Curs acadèmic 2009-2010		Inscrits
Cursos formació bàsica en voluntariat	1ª edició novembre 2009 (matins)	34 29 dones / 5 homes
	2ª edició març de 2010 (horabaixa)	40 35 dones / 5 homes
Curs formació voluntariat especialitzat: Cooperació al desenvolupament	1ª edició novembre 2009 (matins)	35 (26 Mallorca, 6 Menorca i 2 Eivissa) 30 dones / 5 homes
	2ª edició març 2010 (matins)	49 (42 Mallorca, 6 Menorca i 1 Eivissa) 38 dones / 11 homes
Curs de formació de voluntariat especialitzat: medi ambient (horabaixa) Novembre 2009		19 11 dones / 8 homes
Curs de formació de voluntariat especialitzat: equitat de gènere (matins) Març 2010		34 33 dones / 1 homes
Total:		211 176 dones / 35 homes

D'igual manera que en cursos acadèmics anteriors, es repeteix la tendència d'una més alta participació als cursos de formació en voluntariat del col·lectiu femení, que representa quasi el 83,5%.

Per a la realització dels cursos de formació en voluntariat, des de l'OCDS se'n féu la difusió i la publicitat corresponent; es portà la inscripció i el seguiment dels pagaments dels assistents; es coordinaren les reserves d'espai i desplaçament del professorat; s'efectuaren tots els pagaments corresponents al professorat i serveis relacionats; s'emeteren i entregaren els certificats d'assistència corresponents; i es coordinà amb els diferents directors/es dels cursos durant tot el procés, pel al correcte desenvolupament, així com la revisió i valoració de les memòries pertinents.

7.3. Assignatures de lliure configuració

Amb el suport de l'OCDS, durant el curs acadèmic 2009-2010 es tornà a realitzar, com es va fent des del curs 2004-2005, l'assignatura de lliure configuració en matèria de cooperació al desenvolupament Economia, Desenvolupament i Cooperació (codi 3067),

de 4,5 crèdits de lliure configuració, coordinada pel professor Antoni Lluís Alcover, del Departament d'Economia Aplicada.

Els objectius que es planteja aquesta assignatura són conscienciar sobre la realitat actual del món globalitzat; discutir i aproximar el concepte de desenvolupament i de cooperació internacional; i tractar diferents aspectes d'economia i dels problemes socioambientals.

Els continguts tractats a l'assignatura englobaren tant aspectes teòrics com aspectes pràctics, així com l'exposició de realitats i situacions concretes. D'aquesta manera, s'hi tractaren: les cimeres mundials de les Nacions Unides de la dècada dels noranta; els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni; la visió econòmica del desenvolupament; el concepte de desenvolupament humà del PNUD; l'enfocament dels drets humans en el desenvolupament, els indicadors de desenvolupament del PNUD; l'enfocament de gènere en les polítiques de desenvolupament; les relacions entre la població i el desenvolupament; les migracions camp-ciutat; la migració internacional: els problemes i necessitats del desenvolupament rural; el problema de l'encariment dels recursos naturals; el cas de les *maquilas* a Nicaragua; el turisme com a instrument de desenvolupament; el sector informal de l'economia, el cas dels microcrèdits com a instrument de cooperació; les teories i dades sobre el comerç internacional; les finances internacionals; el problema del deute extern; el desenvolupament sostenible i el desafiament mediambiental; la cooperació al desenvolupament; el sector de les ONGD; el cicle del projecte; la cooperació al desenvolupament a les Illes Balears; i els moviments socials a favor d'un altre món possible.

Els professors de l'assignatura foren Antoni Lluís Alcover i Manuel Porras, ambdós del Departament d'Economia Aplicada de la UIB, així com 4 ponents externs i experts en diferents temàtiques tractades.

L'assignatura de lliure configuració la realitzaren 19 persones, procedents d'un ventall molt ampli d'estudis de la UIB, com per exemple: Administració i Direcció d'Empreses, Economia, Filologia Anglesa, Treball Social, Periodisme, Geografia i Turisme.

Durant el transcurs del curs acadèmic el personal de l'OCDS realitzà el seguiment d'aquesta assignatura i la valoració de la memòria acadèmica i econòmica presentada una vegada finalitzada.

7.4.VI Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament: accions de formació, sensibilització i difusió 2009

Anualment, i des de l'any 2004, l'OCDS fa una convocatòria que té com a finalitat fomentar l'organització d'accions de formació, sensibilització i difusió en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat organitzades per membres de la comunitat universitària. Les accions proposades han de tenir entre els seus objectius:

- Accions d'educació per al desenvolupament orientades a promoure canvis d'actituds i valors per al desenvolupament humà sostenible i la recerca de canvis estructurals en la societat actual.
- Donar a conèixer les desigualtats i injustícies existents en el món actual, així com accions i iniciatives empreses per a la construcció d'un món més just i equitatiu, fomentant la consciència crítica i el compromís social del conjunt de la comunitat universitària.
- Difondre les accions en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i solidaritat realitzades per diferents membres de la comunitat universitària de la UIB i els resultats obtinguts.

Les accions que poden ser objecte d'ajut han d'anar adreçades a la comunitat universitària, malgrat que també se'n pot veure beneficiada la societat de les Illes en general, i han d'estar incloses en alguna de les tipologies següents:

- Accions de formació: organització de cursos, seminaris....
- Accions de sensibilització, com és el cas de conferències, taules rodones i campanyes, entre d'altres.
- Accions de difusió, com la publicació d'experiències (llibres, fullets...), exposicions, edicions audiovisuals, etc.

Durant el curs 2009-2010 es varen executar les accions finançades en el marc de la VI Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament: accions de formació, sensibilització i difusió.

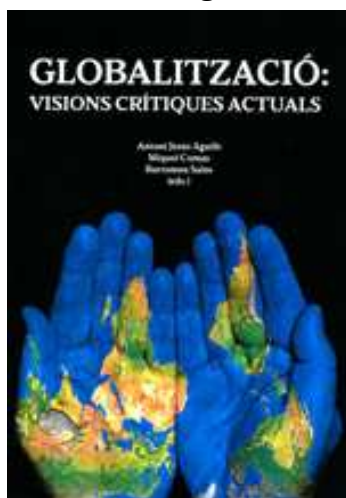
En el conjunt dels tres terminis establerts per a la presentació de sol·licituds en el marc de la VI Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament: accions de formació, sensibilització i difusió, es presentaren un total de 16 propostes, de les quals se'n finançaren 12. El total dels ajuts atorgats fou de 30.360 euros, amb càrrec al 0,7% que la UIB dedica a cooperació al desenvolupament i solidaritat. La Comissió de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la UIB, òrgan competent en la resolució de la convocatòria, avalua i selecciona les sol·licituds presentades, a partir d'una proposta inicial realitzada per l'OCDS.

Les accions finançades foren les següents:

Publicació del llibre *Globalització: visions crítiques actuals*.

Responsable: Joaquim Valdivielso, professor del Departament de Filosofia i Treball Social.

Quantitat assignada: 3.000 euros.

Objectius:

- Abordar de manera àmplia la problemàtica dels actuals processos de globalització de la societat, fet que haurà de conduir a l'estudi i elaboració de mesures correctores i propostes alternatives orientades a la construcció d'un món més just, igual i solidari.
- Indagar les causes i conseqüències socials, econòmiques, polítiques, culturals i ecològiques dels processos de globalització.
- Oferir eines d'interpretació i anàlisi crítica sobre la globalització des d'una perspectiva teòrica interdisciplinària.

Activitats: Elaboració dels textos del llibre, d'acord amb els continguts del curs d'estiu «Globalització: visions crítiques actuals», i realització i seguiment de les tasques necessàries per a l'edició i publicació del llibre finançat.

Jornada Els Valors de la Convivència Multicultural i la Gastronomia a Mallorca

Responsable: Francesc Sastre, professor del Departament d'Economia Aplicada.

Quantitat assignada: 1.800 euros.

Objectius: Fomentar la convivència, la tolerància i la integració social entre les persones que provenen d'altres països i els habitants de Mallorca.

Activitats:

- Desenvolupament de tallers temàtics organitzats i conduïts per alumnes de la UIB relacionant comunicació multicultural i valors, organització social, creixement demogràfic, turisme i hoteleria.
- Taula rodona per presentar les conclusions de cada taller i parlar de les estratègies de convivència.
- Lectura d'un manifest que recull els aspectes més importants de la convivència multicultural i que té com a fil conductor la gastronomia.

VI Cicle de Cinefòrum per una altra Globalització

Responsable: Patrícia Ferrà, professora del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques.

Quantitat assignada: 2.260 euros.

Objectius: Sensibilització, conscienciació i formació de membres de la comunitat universitària i de fora de la Universitat sobre la realitat dels països en vies de desenvolupament, sobre la connexió entre la seva realitat i la dels països desenvolupats, i sobre la urgent necessitat d'actuar per construir un món més just i respectuós amb les persones i amb l'entorn; treballant-ho a partir de cinefòrums sobre aquests temes amb la participació d'experts i/o persones afectades per la problemàtica en el debat posterior.

Activitats: Projectió de 9 pel·lícules i/o documentals amb debat posterior sobre la temàtica tractada: *American History X* (Tony Kaye, 1998); *Moolaadé (Protecció)* (Ousmane Sembene, 2004); *China Blue* (Micha X. Peled, 2005); *Transamérica* (Duncan Tucker, 2005); *Babel* (Alejandro González Iñárritu, 2006); *The Take (La Toma)* (Avi Lewis, 2004); *Voces Inocentes* (Luis Mandoki, 2004); *Apaga y Vámonos* (Manel Mayol, 2005); *Lars y una Chica de Verdad* (Craig Gillespie, 2007).

IV Curs d'Introducció a la Cooperació en Salut Internacional

Responsable: Miquel Bennàsar, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia

Quantitat assignada: 2.600 euros.

Objectius: Contribuir a la formació i capacitat dels agents en matèria de salut per millorar l'eficàcia de les intervencions en l'àmbit de la cooperació internacional al desenvolupament.

Activitats: Realització del curs de formació «Introducció a la Cooperació en Salut Internacional», de 30 hores de durada, del 15 al 20 de març de 2010. Els continguts que s'hi tractaren foren els següents:

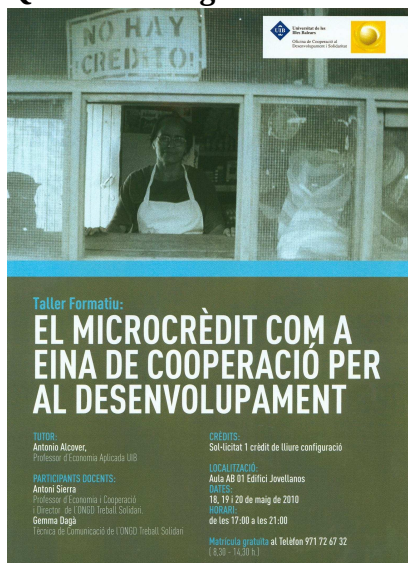
1. Introducció a la salut internacional: identificació i formulació de projectes de cooperació; avaluació de projectes de cooperació; i polítiques de cooperació de la UE, Espanya i les Illes Balears.
2. Salut, malaltia i cultura.
3. Grans problemes de salut al món. Principals malalties tropicals.
4. Intervencions en salut: resposta davant emergències; salut en casos de refugiats i desplaçats; gestió i desenvolupament de projectes de salut; i programes de desenvolupament en salut a llarg termini.
5. Experiències en cooperació.

Taller formatiu «El microcrèdit com a eina de cooperació al desenvolupament»

Responsable: Antoni Lluís Alcover, professor del Departament d'Economia Aplicada.

Quantitat assignada: 1.300 euros.

Objectius: Dinamitzar i mobilitzar als estudiants de la UIB per promoure la seva participació en l'àmbit del desenvolupament de les comunitats desfavorides dels països del sud.

Per assolir-ho es plantegen els objectius específics següents:

- Promoure la creació d'una comunitat de joves en línia amb interessos en temes de cooperació al desenvolupament que representi un motor de canvi social.
- Donar informació sobre mecanismes de cooperació al desenvolupament a través dels microcrèdits.

Activitats: Realització del taller formatiu «El microcrèdit com a eina de cooperació al desenvolupament», de 12 hores de durada, entre el 18 i el 20 de maig de 2010. Els continguts tractats foren: a) Microcrèdits i desenvolupament: marc conceptual; origen i justificació; i beneficiaris/àries; b) Anàlisi dels programes de microcrèdit: tipus d'institucions de microfinances; debat sobre les taxes d'interès; i impacte i revisió crítica; i c) Operativitat dels programes de microcrèdit: funcionament de casos concrets; i Internet com a mitjà per apropar els microcrèdits a la població.

Tallers «Convivència intercultural en una societat multicultural»

Responsable: Herminio Domingo, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

Quantitat assignada: 2.600 euros.

Objectius: Mostrar materials, recursos i estratègies didàctiques en educació intercultural que facilitin la construcció d'un coneixement més consistent sobre la realitat multicultural de la nostra societat i la convivència intercultural.

Activitats:

- Realització a la UIB de dues edicions del taller, de 4 hores de durada cadascun, dirigit a l'alumnat de la Facultat d'Educació, on es varen mostrar diversos recursos didàctics (materials, estratègies, documentació...) per treballar la interculturalitat a l'aula.
- Realització al Col·legi Públic Santa Isabel de diverses edicions del taller, mantenint permanentment contacte amb els equips directius, claustre del centre, l'AMPA i les associacions cíviques del barri.

Audiovisual «Generant espais a l'escola per a la trobada intercultural: difusió de l'experiència»

Responsable: M. Isabel Pomar, professora del Departament de Didàctica Aplicada i Psicologia de l'Educació.

Quantitat assignada: 3.000 euros.

Objectius: Difondre l'experiència que correspon al projecte de cooperació finançat per l'OCDS en el marc de la convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament: projectes de cooperació al desenvolupament 2009, «Generant espais a l'escola per a la trobada intercultural», que té com a contrapart el Centro de Investigación y Desarrollo de la Educación (CIDE) del Perú, i com a objectiu, desenvolupar la competència intercultural a partir del coneixement i la valoració d'altres realitats que permeti la convivència basada en el respecte, l'intercanvi i el reconeixement de la diferència com a element enriquidor per a l'ésser humà. A través d'aquest projecte, alumnes i mestres del Col·legi Públic Es Pont, de Palma; del Col·legi San José Antonio Encinas, de Lima; i de la comunitat d'Impitato Cascada, del Perú, intercanvien experiències.

Activitats:

Realització d'un document audiovisual per recollir l'experiència de coneixement mutu entre els participants al projecte a Mallorca i al Perú, per utilitzar com a recurs educatiu en la difusió del treball i per a la sensibilització sobre la interculturalitat tant a la UIB com a fora.

Publicació del llibre *Què puc fer jo per canviar el món?*

Responsable: Arnau Matas, alumne del Doctorat de la UIB de Filosofia

Quantitat assignada: 2.500 euros.

Objectius: Sensibilitzar la població en general i la comunitat universitària en particular sobre la importància de la responsabilitat que cada persona té sobre les injustícies del món i promoure la implicació directa en la seva eliminació i la construcció de realitats més pacífiques. A partir d'aquesta comprensió, fomentar i facilitar a la ciutadania una implicació activa per tal de contribuir a l'eradicació de les causes estructurals de la violència, en totes les seves dimensions (política, econòmica, social i cultural); i contribuir al foment de la mobilització ciutadana i del voluntariat solidari en el si de la Universitat de les Illes Balears.

Activitats: Publicació en format llibret dels continguts de l'exposició homònima, que es realitzà durant el curs 2008-2009. Per altra banda, es creà un espai web en el qual es posà a disposició de tothom una versió digital de l'exposició i del llibret publicat (www.quepucferjo.cat).

Les accions finançades en el tercer termini de presentació de sol·licituds de la present convocatòria no es pogueren dur a terme dins el curs 2009-2010, tal com estava previst inicialment i d'acord amb la convocatòria, per la qual cosa es preveu que es duguin a terme a principis del curs 2010-2011. Aquestes accions són les següents:

Publicació del llibre sobre l'experiència al sud-oest de la província de Buenos Aires

Responsable: Miquel Seguí, professor del Departament de Ciències de la Terra.

Quantitat assignada: 3.000 euros.

Objectius: Difondre l'experiència corresponent al projecte de cooperació dut a terme conjuntament amb la Universitat Nacional del Sud (Argentina), que tenia com a objectiu la formació d'agents locals del sud-oest de la província de Buenos Aires en la posada en marxa d'iniciatives de turisme rural per al desenvolupament de la zona; finançat per l'OCDS en el marc de diferents convocatòries d'ajuts de CUD i executat al llarg de 4 fases d'implementació. Es pretén difondre l'experiència com un exemple més d'activitats d'èxit encaminades al desenvolupament local, especialment en àrees rurals deprimides i turisme comunitari, a més d'aportar les fitxes utilitzades en cada activitat com a model didàctic de treball.

Curs de formació «Entendre'ls per comunicar-nos: comunicació eficaç»

Responsable: Antonia Pades, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

Quantitat assignada: 2.800 euros.

Objectius: Sensibilitzar i aportar eines útils a professionals i voluntaris que treballen amb població immigrant a diferents nivells, des de la perspectiva de l'estrès, les emocions negatives i la baixa autoestima que aquest col·lectiu experimenta en el procés de dol i adaptació migratori.

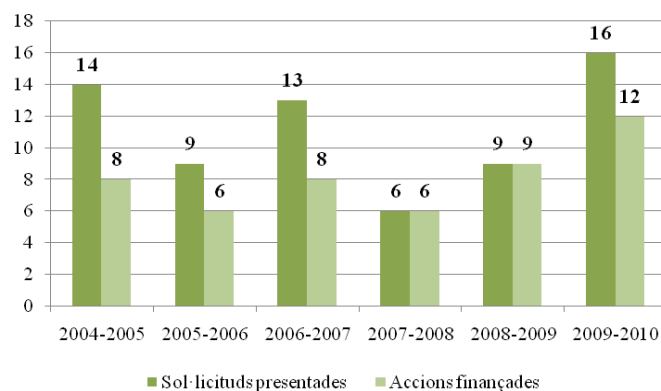
Seminari «El binomi Cultura i Cooperació al desenvolupament a la societat contemporània: realitat i reptes».

Responsable: Jaume Sureda, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

Quantitat assignada: 3.000 euros.

Objectius: Aprofundir en el binomi cultura-cooperació per al desenvolupament mitjançant reflexions, propostes i exemples procedents del turisme cultural, les indústries culturals; la creació artística i cultural; i les oportunitats de treball conjunt entre les persones responsables de projectes de cooperació al desenvolupament i de projectes de gestió cultural.

En el gràfic següent es pot observar l'evolució, tant del nombre de sol·licituds presentades com de les accions aprovades, en el decurs de les diferents convocatòries:

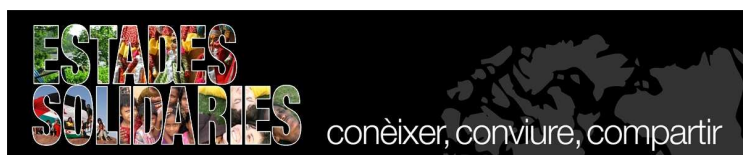
Durant la convocatòria, el personal tècnic de l'OCDS féu tasques de suport i assessorament a les persones responsables de les accions finançades durant la posada en marxa. A més, també féu tasques de seguiment de les accions, així com el tancament i la revisió de memòries finals de cada una i els informes tècnics corresponents.

7.5. Exposicions i audiovisuals de l'OCDS

Les exposicions creades per l'OCDS, en el marc dels diferents convenis de col·laboració entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament, han permès donar a conèixer els testimonis de membres de la comunitat universitària en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.

Aquestes exposicions, a banda de conscienciar i sensibilitzar la comunitat universitària, tenen un doble objectiu: per una banda ser elements motivadors per a l'alumnat participant als diferents programes de l'Oficina, ja que veu reflectits els coneixements adquirits a través de les experiències viscudes; i, per l'altra, afavorir un treball de col·laboració entre el professorat tutor dels programes i l'alumnat participant a través de l'elaboració dels continguts i el material de l'exposició.

Durant el curs 2009-2010 es va crear des de l'OCDS l'exposició ***Estades Solidàries. Conèixer, conviure i compartir***, amb la intenció de recollir l'experiència i la trajectòria del programa Estades Solidàries. Aquesta exposició mostra, en 14 plafons, com l'alumnat de la UIB ha tingut l'oportunitat de realitzar tasques de voluntariat en l'àmbit de la CUD en països empobrits en col·laboració amb diferents entitats de les Illes Balears i entitats locals de països del Sud, que actuen com a contraparts, des de l'any 2005, en què s'inicià el programa.

Aquesta exposició fou itinerant pels següents espais de la universitat:

- Edifici Arxiduc Lluís Salvador: del 8 al 25 de gener de 2010.
- Edifici Mateu Orfila i Rotger: del 25 de gener al 8 de febrer de 2010
- Edifici Guillem Colom Casanovas: del 8 al 22 de febrer de 2010.
- Edifici Ramon Llull: del 22 de febrer al 8 de març de 2010.
- Edifici Anselm Turmeda: del 8 al 22 de març de 2010.
- Edifici Gaspar Melchor de Jovellanos: del 22 de març al 16 d'abril de 2010.
- Seu universitària d'Eivissa i Formentera: del 19 d'abril al 3 de maig de 2010.
- Seu universitària de Menorca: del 5 al 20 de maig de 2010.

L'**audiovisual *Estades Solidàries: Conèixer, conviure i compartir***, realitzat el curs anterior, 2008-2009, i en el qual es recull el testimoni de l'alumnat participant, es posà a disposició de tota la comunitat universitària a través de la web de l'OCDS.

7.6. Accions d'educació per al desenvolupament en col·laboració amb altres entitats: exposicions, audiovisuals, conferències, taules rodones, entre d'altres

Any rere any augmenta el nombre d'activitats de sensibilització en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat que l'OCDS organitza conjuntament amb altres entitats dedicades també a la cooperació al desenvolupament, o bé per iniciativa pròpia o bé a petició d'aquestes altres entitats.

Les activitats que es duen a terme tenen l'objectiu de mostrar la realitat que es viu als països en vies de desenvolupament i fomentar la solidaritat amb aquests, i van dirigides, no sols a la comunitat universitària en particular, sinó al conjunt de la societat balear en general.

Durant el curs 2009-2010, en relació amb aquest tipus d'activitats, es varen dur a terme les jornades, conferències o exposicions següents, en les quals es varen tractar assumptes relacionats amb l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i es va donar a conèixer la realitat que es viu en països del Sud o problemàtiques associades al desenvolupament d'aquests:

Exposició *Srebrenica, de l'oblit a la memòria*

IGMAN – Acció Solidària, a través de l'OCDS, va posar a disposició de la comunitat universitària l'exposició amb fotografies i text divulgatiu sobre els fets succeïts a la zona de Srebrenica l'any 1995, en el marc de la guerra de Bòsnia i Hercegovina, i la situació en què es troben actualment les víctimes del genocidi.

L'exposició va seguir l'itinerari següent:

- Edifici Ramon Llull: del 8 al 16 d'octubre de 2009.
- Edifici Gaspar Melchor de Jovellanos: del 19 al 23 d'octubre de 2009.

A més de l'exposició i de manera paral·lela, es dugueren a terme les activitats següents:

- Presentació del documental *Bòsnia: de la foscor a la llum* i el llibre *Srebrenica*, del fotògraf Tarik Samarah, a càrrec de Carles Bargalló, membre d'IGMAN, el dimecres 14 d'octubre de 2009.
- Conferència «Srebrenica: de l'oblit a la memòria» i projecció del documental, a càrrec de Carles Bargalló, membre d'IGMAN, i Margalida Capellà, professora del Departament de Dret Públic de la UIB, el dimecres 21 d'octubre de 2009.

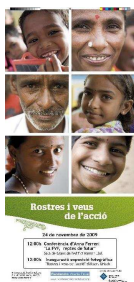
Campanya d'Oxfam Internacional sobre canvi climàtic

Oxfam Internacional, amb la col·laboració de l'OCDS, va instal·lar al campus de Palma de la UIB una reproducció en resina de Dilai Haile, una nina etíop de 13 anys amb una rentadora a l'esquena, imatge de la campanya. Dins la rentadora es trobaven els caps d'alguns dels dirigents polítics mundials. Aquesta campanya tenia per objecte denunciar el fet que el canvi climàtic produït per l'activitat humana està afectant sobretot i més dràsticament les poblacions empobrides del món.

L'escultura va romandre instal·lada a l'espai exterior situat entre els edificis Beatriu de Pinós i Aulari, del 23 al 27 de novembre de 2009.

Instal·lació fotogràfica *Rostres i veus de l'acció*

La Fundació Vicente Ferrer, a través de l'OCDS, va posar a disposició de la comunitat universitària una nova exposició: *Rostres i veus de l'acció*. Aquesta exposició és una selecció de fotografies d'Albert Uriach on es plasma la realitat de l'Índia rural i els projectes que la Fundació Vicente Ferrer realitza en Anantapur (Índia). El públic va tenir l'oportunitat d'introduir-se dins el dia a dia de la Fundació gràcies als testimonis reals que es presentaren mitjançant l'audiovisual que acompanyava l'exposició.

A l'acte d'inauguració hi assistiren la Rectora de la UIB, senyora Montserrat Casas, i la senyora Ana Ferrer.

Conferència «La Fundació Vicente Ferrer, reptes de futur», a càrrec de la senyora Ana Ferrer

La conferència d'Ana Ferrer «La Fundació Vicente Ferrer, reptes de futur» s'emmarcà dins la inauguració de la instal·lació fotogràfica d'Albert Uriach *Rostres i veus de l'acció* que es va instal·lar a la UIB, alhora que es convertí en un acte d'homenatge a Vicenç Ferrer, mort recentment.

Aquest acte va tenir lloc el dia 24 de novembre de 2009 a l'Aula de Graus de l'edifici Ramon Llull i fou presentat per la Rectora de la UIB, doctora Montserrat Casas.

Conferència «Turisme a Amèrica Central, nou escenari de conflicte social», a càrrec del senyor Ernest Cañada

El grup d'investigació sobre Sostenibilitat i Territori (GIST) i l'OCDS de la UIB varen posar a disposició de la comunitat universitària la conferència «Turisme a Amèrica Central, nou escenari de conflicte social», a càrrec del senyor Ernest Cañada, investigador i comunicador especialitzat en temes de turisme i desenvolupament, responsable actual de coordinació, investigació i producció d'Alba Sud, investigador de la Fundació Luciérnaga i membre d'Acción por un Turismo Responsable.

Aquesta conferència, que va tenir lloc el divendres dia 22 de gener de 2010 a la Sala de Junes de Cas Jai, fou fruit de la tasca duta a terme en el marc del projecte finançat per la V Convocatòria d'ajuts de cooperació universitària al desenvolupament, sobre formació per al turisme responsable a Amèrica Central.

Exposició *Honduras: Cuaderno de cooperantes. Grandes y pequeñas cosas*, homenatge a la voluntària de Metges del Món Elena Cárdenas

Metges del Món, a través de l'OCDS, va posar a disposició de la comunitat universitària l'exposició *Honduras: Cuaderno de cooperantes. Grandes y pequeñas cosas*, homenatge a la voluntària de Metges del Món Elena Cárdenas.

L'exposició va romandre instal·lada del 23 de febrer al 5 de març de 2010 a l'edifici Guillem Cifre de Colonya de la UIB. A l'acte d'inauguració de l'exposició fotogràfica hi varen intervenir Rafael Berlanga, antic president de Metges del Món, i Caterina Sbert, vocal de voluntariat de l'organització.

Conferència «Comerç just i desenvolupament local a Amèrica Llatina»

La Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears, a través de l'OCDS, va posar a disposició de la comunitat universitària la conferència «Comerç just i desenvolupament local a Amèrica Llatina», a càrrec de Rubén Tapia, director executiu de RELACC (Red Latinoamericana de Comercialización Comunitaria) i Emilio Calderón, membre d'Intercrafts-Perú.

La conferència va tenir lloc el dimecres dia 5 de maig de 2010 a l'Aula de Graus de l'edifici Ramon Llull. Aquesta conferència es va fer en el marc de les activitats que la Direcció General de Cooperació organitzà al voltant del Dia Mundial del Comerç Just-2010.

Exposició *Deuda externa: La condena de los empobrecidos*

Deuda Externa: La condena de los empobrecidos

Deuda externa: La condena de los empobrecidos vol ser una proposta de denúncia i sensibilització sobre el problema del deute extern, l'il·legítim i l'ecològic, i les seves conseqüències als països empobrits.

L'exposició ha estat elaborada per l'Observatorio de la Deuda en la Globalización amb la participació, entre altres institucions, del CICODE de la Universitat de Granada.

Des de l'OCDS es varen fer les gestions per tal que l'exposició pogués fer l'itinerari següent dins la UIB:

- Edifici Ramon Llull: del 16 al 25 de juny de 2010
- Edifici Mateu Orfila i Rotger: del 28 de juny al 9 de juliol de 2010
- Edifici Guillem Colom Casanovas: del 12 al 16 de juliol de 2010
- Edifici Guillem Cifre de Colonya: del 19 al 30 de juliol de 2010
- Sa Riera: del 2 d'agost al 3 de setembre de 2010
- Edifici Anselm Turmeda: del 6 al 17 de setembre de 2010
- Edifici Gaspar Melchor de Jovellanos: del 20 de setembre a l'1 d'octubre de 2010
- Edifici Arxiduc Lluís Salvador: del 4 al 8 d'octubre de 2010
- Seu universitària de Menorca: de l'11 al 15 d'octubre de 2010
- Seu universitària d'Eivissa i Formentera: del 18 al 22 d'octubre de 2010

8. Voluntariat universitari

8.1. Borsa de Voluntariat Universitari

La Borsa de Voluntariat de la UIB té com a objectiu implicar un ampli ventall de persones joves en activitats de voluntariat. Aquesta borsa de voluntariat manté informades les persones inscrites sobre les ofertes i demandes de voluntariat que es donen a les entitats amb què la UIB té acords; i sobre l'oferta formativa que en aquest àmbit organitza l'OCDS.

Durant el curs 2009-2010 la Borsa va tenir un total de 1.008 membres inscrits de la comunitat universitària.

Borsa de Voluntariat 2009-2010				
Alumnat	PDI	PAS	Exalumnat	Total
811	12	28	157	1.008

Les entitats amb les quals es tenen signats acords de col·laboració en l'actualitat en matèria de voluntariat s'indiquen al quadre següent:

Entitats col·laboradores en matèria de voluntariat
Àmbit d'actuació: Atenció a persones amb discapacitat
— Associació de Mares de Discapacitats de les Balears (AMADIBA)
— AMADIP-Esment
— Associació de Pares de Nins Autistes de les Balears
— Associació de Persones amb Discapacitat de Calvià (ASDICA)
Àmbit d'actuació: Medi ambient
— Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB)
— Greenpeace
— S'Alzina
Àmbit d'actuació: Salut
— Associació de Lluita Antisida de les Illes Balears (ALAS)
— ARA (Associació Acompanyament al final de la vida)
— Associació de Pares de Nins amb Càncer de les Balears (ASPANOB)
— Metges del Món – Illes Balears
— Projecte Home
Àmbit d'actuació: Inserció social
— Associació Jovent - Segle XXI
— Institut de Serveis Socials i Esportius de Mallorca
— Col·legi Públic Pintor Joan Miró
Àmbit d'actuació: Cooperació al desenvolupament
— Enginyeria sense Fronteres de les Illes Balears (ESF-IB)
— Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears
— UNICEF - Illes Balears

Al llarg del curs acadèmic la Borsa de Voluntariat va fer difusió, entre les persones inscrites, de les ofertes de voluntariat de les entitats amb les quals es col·labora, per tal de cobrir les demandes puntuals d'ofertes concretes de voluntariat.

Per altra banda, les diferents ofertes de voluntariat de caire permanent que aquestes mateixes entitats poden tenir foren publicades a la web de l'OCDS.

8.2. Programa Estades Solidàries

El programa Estades Solidàries s'inicià l'any 2005 per oferir a l'alumnat de la UIB l'oportunitat de realitzar tasques de voluntariat en l'àmbit de la CUD en països empobrits en col·laboració amb diferents entitats de les Illes Balears i contraparts locals dels països del Sud (Amèrica Central, Àsia i nord d'Àfrica).

L'OCDS va convocar per sisè any consecutiu el programa Estades Solidàries (estiu de 2010). Aquest programa es marca els objectius següents:

- ✓ Conèixer altres realitats en països del Sud a través de la realització d'activitats de voluntariat en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament.
- ✓ Conviure amb la població local del país de destinació, aprenent dels seus coneixements, tradició i cultura.
- ✓ Compartir experiències de la vida quotidiana i la creació de vincles personals i solidaris.

Així, es pretén facilitar a l'alumnat, que en moltes ocasions serà la primera experiència que pugui tenir en aquest àmbit, la possibilitat d'adquirir coneixements i aprenentatges en situacions i realitats diferents de les que tenen com a pròpies i properes.

Com a novetats del programa respecte als anys anteriors, es presentaren els aspectes següents: s'incorporaren 2 places amb una nova ONGD, Treball Solidari, amb la seva contrapart Fundahmicro a Hondures, també com a país nou de destí; s'afegí 1 perfil nou de ciències ambientals amb el Fons Mallorquí de Solidaritat / UCOM; l'augment de la durada de l'estada als campaments de refugiats del poble saharuí amb l'AAPSIB dels 15 dies anteriors a 30 dies actuals, coincidint amb la celebració d'una trobada internacional de joves; la signatura d'un compromís per part de l'alumnat participant del fet que està informat de les condicions de vida i els riscos dels seus destins; i la presentació del bloc «Tu hi pintes molt» al web de l'OCDS, com a espai on poder compartir les seves experiències amb la resta de la comunitat universitària.

Relació d'entitats i places de voluntariat per al programa Estades Solidàries 2010

Programa: Taller d'artesanía de comerç just per a dones amb discapacitat

País	Índia, Anantapur
Entitat	Fundació Vicente Ferrer, entitat que treballa de forma integral a la zona d'Anantapur per millorar les condicions de vida de les comunitats més pobres i excloses.
Nre. places	2
Perfils	Preferentment, una/a estudiant d'Economia, Ciències Empresarials i/o Administració i Direcció d'Empreses, i l'altre perfil és obert a tots els estudis.
Coneixements de llengua anglesa mitjans/alts per poder desenvolupar les tasques assignades sense problemes de comunicació (es realitzarà prova de nivell oral si es considera necessari).	

Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes Juliol-agost
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: de gestió del cicle de comercialització dels productes artesanals elaborats a l'Índia, per ser venuts a Espanya com a comerç just i responsable. d'establiment i revisió de política de preus per als productes fabricats i de gestió i control d'estocs als tallers d'artesanía. d'elaboració de fitxes de seguiment de les beneficiàries, fitxes tècniques dels productes per comercialitzar a Espanya i enquestes de qualitat. d'aportar idees de millora de la gestió de la botiga de comerç just i, especialment, de l'atenció a clients. d'atenció a les visites del programa d'apadrinament de la FVF a Espanya.

Programa: Programa d'Agermanaments per al Treball

País	Municipi de Danlí, departament d'El Paraíso, Hondures
Entitat	Fundación de Apoyo a la Microempresa (Fundahmicro), entitat compromesa amb la generació de noves fonts d'ingressos permanents per a les persones involucrades en activitats productives, oferint serveis micro financers i socials.
Nre. places	Acció realitzada en col·laboració amb l'ONGD Treball Solidari 2
Perfils	Preferentment, una/a estudiant d'Economia i/o Administració i Direcció d'Empreses, i l'altre perfil és obert a tots els estudis.
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes Juliol-agost
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: - de seguiment dels microcrèdits concedits a les beneficiàries. - d'elaborar i realitzar entrevistes i fitxes de cada una de les beneficiàries de les donacions particulars procedents de Mallorca i de les dones potencialment beneficiàries de les donacions i que serviran per analitzar el perfil personal, familiar i de capacitació de cada dona, així com la seva proposta d'inversió (negoci). - de realització o suport als tallers o sessions formatives en temes de gènere.

Programa: Programa de desenvolupament integral al nord de Nicaragua

País	Municipi de Somoto, departament de Madriz, Nicaragua
Entitat	Unidad de Concentración y Cooperación Municipalista (UCOM), entitat conformada per 4 batllies de Madriz i que duu endavant els projectes de cooperació destinats als municipis en la línia de la participació ciutadana, i una estratègia de desenvolupament integral i estratègicament planificada a llarg termini.
Nre. places	Acció realitzada en col·laboració amb els Fons Insulars de Solidaritat i Cooperació 4
Perfils	Estudiants d'informàtica, treball social, ciències ambientals i/o enginyeries tècniques
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes Juliol-agost
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: - de creació d'una base de dades per a la gestió de programes executats per l'entitat i capacitació de personal en la utilització de bases de dades. - per a la millora de la producció del cicle productiu agrícola de la zona i capacitació de personal de cooperatives agrícoles i camperols/es. - de millora de la gestió ambiental municipal en l'àrea social municipal.

Programa: Programa de desenvolupament integral al nord de Nicaragua	
País	Municipi de San Ramón, departament de Matagalpa, Nicaragua
Entitat	Asociación Catalana Nicaragüense de Amistad y Solidaritat (ACNAS), entitat compromesa amb el desenvolupament del municipi de San Ramón per fer especial incidència en la població amb menys recursos econòmics, prioritzant infants i dones. Acció realitzada en col·laboració amb el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació.
Nre. places	2
Perfils	Socioeducatiu, ciències ambientals i/o arquitectura tècnica
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes Juliol-agost
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: - socioeducatives als centres educatius gestionats per l'entitat, suport a la docència, activitats d'oci i temps lliure per a infants... - de construcció d'infraestructures que l'entitat porta a terme, seguiment d'obres, compra de material i propostes per a l'estalvi i la seguretat en les construccions de millora de la gestió ambiental municipal.
Programa: Programa d'estiu de trobada internacional d'estudiants i joves	
País	Campaments de refugiats del poble sahrauí, Tinduf, Algèria, i Tifariti, territoris alliberats del Sàhara Occidental.
Entitat	Unió de Joves de Saguia el Hamra i Río de Oro (UJSARIO) és una organització popular nacional que reuneix tota la joventut sahrauí i treballa pel respecte al diàleg i la democràcia, la llibertat d'expressió, els drets humans, per difondre la cultura del perdó i la pau, el suport a la igualtat, la participació i la cooperació internacional.
	Acció realitzada en col·laboració amb l'ONGD Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears (AAPSIB).
Nre. places	6
Perfils	Obert a tots els estudis
Durada de l'estada	4 setmanes Segona quinzena de juliol i primera quinzena d'agost
Tasques per desenvolupar	- Participació a la trobada internacional de joves i estudiants, emmarcada en la difusió de la causa sahrauí, que se celebra cada estiu, en la qual s'organitzen conferències, taules rodones, exposicions, intercanvis culturals o campanyes de voluntariat, entre d'altres.

A més dels canals de difusió i comunicació utilitzats habitualment per l'OCDS, també es realitzà una sessió informativa del programa Estades Solidàries per tal de poder comunicar directament a totes les persones interessades i de forma més propera les característiques del programa, les places concretes, les activitats, les entitats i els països de destinació. La sessió informativa, realitzada per videoconferència per tal de donar l'opció de participar-hi a l'alumnat de les seues universitàries, es féu el 25 de març i hi assistiren un total de 22 persones (15 dones i 7 homes), entre les quals, 3 a les seues de Menorca (2 dones) i Eivissa i Formentera (1 dona).

Durant el període de presentació de sol·licituds, sol·licitaren participar en el programa un total de 21 persones. Una vegada es revisà que els candidats/es complien el requisit de tenir formació específica en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, es resolgué la concessió de 10 places a les següents destinacions segons la distribució que s'indica:

Entitats i països	Alumnat seleccionat	Places
Campaments de refugiats del poble sahrauí Tinduf, Algèria, i Tifariti, territoris alliberats del Sàhara occidental	M. del Mar Morales Guiscafrè M. del Mar Margarit Bauzà Alexandre Forcades Pujol Yolanda Gómez López	4
Unidad de Concentración y Cooperación Municipalista (UCOM) Somoto (Madriz), Nicaragua	Aina Gayà Coll Caterina Cardona Cànaves Judit Casas Gonzálvez	3
Fundahmicro Tegucigalpa, Honduras	Manuel López Sancho	1
Fundació Vicente Ferrer - FVF Anantapur, Índia	Tonina Villalonga Abraham Cristina Alaña Aguinaco	2
	TOTAL:	10

Les persones participants en el programa reberen un ajut econòmic per al desplaçament en funció del lloc de destinació. Per altra banda, les despeses derivades del seu allotjament i manutenció mentre va durar la seva participació quedaren cobertes per l'OCDS mitjançant acords amb les entitats i ONGD acompanyants, així com amb una assegurança de viatge per a cada alumne/a participant. Aquest programa es finançà en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

L'OCDS convocà una sessió preparatòria prèvia a la partida a la qual varen assistir tots els alumnes seleccionats. S'hi tractaren els temes següents: principis i característiques de participació en el programa; coneixement del grup i persones amb les quals compartiran el programa; signatura de l'acceptació de l'ajut i recordatori dels compromisos per part del voluntari/ària i de l'OCDS; qüestions sanitàries i de seguretat generals; aspectes concrets de cada ubicació, facilitant el contacte amb alumnat participant en edicions anteriors i contactes amb les contraparts; tasques administratives de l'OCDS per al pagament dels ajuts i tramitació de les assegurances de viatge; així com recordar la importància de la participació al bloc «Tu hi pintes molt» de l'OCDS per donar a conèixer la seva experiència.

Al marge de la reunió genèrica amb el conjunt de l'alumnat participant en el programa, es feren reunions prèvies a la partida entre l'alumnat seleccionat i les entitats d'acollida, per tal de poder preparar prèviament la participació en cada un dels programes concrets.

Per altra banda, una tècnica de l'OCDS féu un viatge de seguiment i avaluació en terreny dels programes duts a terme a Honduras i Nicaragua, amb els objectius de realitzar una autoavaluació del compromís i responsabilitats per part de l'OCDS; identificar els punts forts i febles de les accions avaluades per tal d'elaborar propostes de millora i identificar possibles noves àrees de col·laboració o noves contraparts de la regió; possibilitar la reestructuració del programa sobre la base de la sistematització d'experiències d'èxit i bones pràctiques; conèixer *in situ* la nova contrapart a Honduras i valorar la seva feina i el seu compromís en el programa; valorar la pertinència i adequació de l'organització dels programes de cooperació al desenvolupament per a l'alumnat de la UIB; i recopilar material gràfic i audiovisual. Aquest viatge va permetre fer una avaluació qualitativa mitjançant entrevistes personalitzades, tant als alumnes participants com a les persones responsables de les contraparts d'acollida, que es recollí a l'informe tècnic corresponent, en el qual es va incloure la redacció d'una proposta de millora del programa.

pintes molt» de l'OCDS.

Els alumnes participants en el programa, una vegada acabada l'estada, varen lliurar a l'OCDS una memòria individual en la qual es recullen les activitats dutes a terme i els aprenentatges realitzats, així com una selecció de fotografies de l'experiència viscuda. D'igual manera, els alumnes participants varen donar a conèixer la seva experiència a la resta de companys de la UIB, mitjançant la seva participació en cursos, jornades i esdeveniments i a través del bloc «Tu hi

8.3. Servei de Voluntariat Europeu

El programa Servei de Voluntariat Europeu (SVE) de la Unió Europea permet dur a terme una activitat de voluntariat en un altre país, en un projecte desenvolupat per una entitat sense ànim de lucre del país receptor. Aquest programa cobreix les despeses de viatge, allotjament, manutenció i diners de butxaca de les persones participants, mitjançant el programa comunitari Joventut.

En el present curs l'OCDS, com a entitat d'enviament, ha donat informació i assessorament a diferent alumnat interessat a participar-hi. Al llarg del curs 2009-2010 al voltant de 12 persones han sol·licitat informació sobre aquest programa. Finalment, cap de les persones interessades va optar per presentar la sol·licitud pertinent en alguna de les cinc convocatòries existents al llarg de l'any.

8.4. Programa de Voluntariat de les Nacions Unides

Un any més la UIB participà a la Xarxa de voluntariat universitari de les Nacions Unides al voltant dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, i ha permès d'aquesta manera que l'alumnat optàs a alguna de les places ofertes al nivell estatal. La Universitat Autònoma de Madrid (UAM) s'encarrega de les tasques de coordinació del programa amb totes les universitats espanyoles participants.

En l'edició per al curs 2009-2010 s'oferien un total de 46 places, de les quals 30 eren obertes al conjunt de les universitats de l'Estat espanyol participants a la xarxa i amb finançament a càrrec de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament (AECID), mentre que les altres 16 places addicionals s'oferien de forma restringida a les universitats que aconseguiren finançament des de la pròpia institució.

Cada universitat participant en la xarxa presentà els seus candidats a la UAM, després d'haver realitzat un procés de selecció intern, per als diferents perfils de tasques de voluntariat ofertes arreu del món. En el cas de participar en el programa, l'alumnat desenvoluparà les tasques previstes durant un període de 6 mesos, en organismes de l'estructura de Nacions Unides o en entitats que col·laboren estretament amb aquests en programes de cooperació al desenvolupament.

A la present edició es varen presentar un total de 4 sol·licituds d'alumnat de la UIB per participar en el programa. Cap d'aquestes persones no superà el procés de preselecció realitzat pel comitè avaluador, creat per l'OCDS per a tal fi. Aquest és un pas previ i necessari per optar a la selecció final que fa l'entitat que acolliria la persona voluntària.

9. Publicacions

Durant el curs acadèmic 2009-2010 s'edità el volum número 6 de la Col·lecció Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat, titulat *La recerca aplicada al desenvolupament: Tres experiències*. Aquesta publicació recollí tres experiències de projectes de cooperació universitària que tingueren com a eix central la recerca aplicada al desenvolupament de recerca en el marc de les convocatòries d'ajuts de cooperació universitària. Els autors, Josep A. Tur, professor del Departament de Biologia Fonamental i Ciències de la Salut; Isabel Moreno, professora del departament de Biologia; i Joan Rita, professor del Departament de Biologia, exposen les respectives experiències amb els projectes de cooperació al desenvolupament duts a terme des de les respectives àrees de coneixement.

El present volum d'aquesta col·lecció es realitzà en format de llibre digital en edició bilingüe en català i castellà, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament.

10. Projectió de l'OCDS a l'exterior

En el si de la UIB i des de ja fa anys s'han anat fent diferents i diverses accions en matèria de cooperació al desenvolupament que han estat la resposta als interessos, inquietuds i contactes personals dels diferents membres de la comunitat universitària.

La maduresa d'aquestes accions, iniciatives i inquietuds, així com el compromís de la UIB d'assumir nous reptes i noves funcions com a agent social, amb qualitat i èxit, per poder realitzar accions i projectes coordinats, continuats i sostenibles, va fer possible la creació de l'OCDS el mes de maig de 2005.

Des dels seus inicis l'OCDS va realitzar una important tasca d'informació i difusió de l'activitat que s'hi duia a terme, fet que es va veure reflectit en la creació de la pàgina web de l'OCDS i la publicació de diversos fullets informatius, així com en el disseny d'altres materials publicitaris com displays o material fungible amb la imatge de l'Oficina (punts de llibre, llapis, etc.).

La tendència en els darrers anys ha estat anar eliminant progressivament el material informatiu en suport paper, i donar més rellevància a la difusió a través de mitjans digitals. Així, durant el curs 2009-2010 es va difondre molta i molt diversa informació a la comunitat universitària i a la societat en general a través de la pàgina web pròpia, de les notes informatives de l'OCDS, del Servei de Premsa i Comunicació de la UIB, de l'Agenda de la UIB i de l'Observatori de Cooperació Universitària al Desenvolupament (OCUD).

Una de les innovacions dutes a terme el present curs fou adaptar la imatge al context actual, deixant d'utilitzar la que s'emprava des de la creació de l'OCDS l'any 2005. Aquesta nova imatge es va emprar com a portada de la nova pàgina web, com a portada del fullet en el qual es recullen de manera atemporal totes les activitats que realitza l'OCDS, també elaborat durant el curs 2009-2010, i als nous displays que s'empren per representar l'OCDS en els diferents actes en què col·labora, així com a les bosses de tela que es distribueixen entre els/les participants dels diferents programes de mobilitat i formatius de l'OCDS.

A més, cal remarcar que algunes accions de l'OCDS han estat publicades com a notícia en diversos mitjans de comunicació i premsa escrita, i que membres de l'Oficina o persones que s'hi relacionen han estat entrevistats per aparèixer en programes de ràdio.

Durant el curs 2009-2010 es varen dedicar especials esforços a la remodelació de la pàgina web de l'OCDS, ja que el mes de setembre de 2009 el Centre de Tecnologies de la Informació (CTI) de la UIB va fer el procés tècnic de traspàs de la web de l'OCDS al sistema actual, gestionat amb l'aplicació InfoGlue Content Management Platform.

Realitzat aquest procés, des de l'OCDS es va revisar que tota la informació s'hagués traspasat correctament i es varen arreglar tots els enllaços que, per problemes tècnics de caire informàtic, s'havien perdut. La incorporació d'aquesta nova aplicació es va aprofitar per actualitzar algun contingut i reestructurar alguns apartats de la web, com per exemple l'apartat «Informam», a través del qual es fa difusió de diferents esdeveniments relacionats amb la cooperació al desenvolupament i la solidaritat duts a terme per altres ens o ONG, que igualment poden ser d'interès per al conjunt de la comunitat universitària.

Durant el mes de desembre de 2009, es va canviar la imatge de la portada de la pàgina web per la nova imatge de l'OCDS, «Perquè només n'hi hagi un, hi pintes molt».

Per altra banda, durant el mes de març de 2010 es va posar en funcionament el nou bloc de l'OCDS, el qual pretén posar a l'abast del conjunt de la comunitat universitària una eina per donar a conèixer en primera persona les experiències viscudes i accions desenvolupades per altres membres de la comunitat universitària en el marc de diferents programes i convocatòries que es gestionen des de l'Oficina.

TU HI PINTES MOLT!

Feeds: Entrades Comentaris

Benvinguts i benvingudes al bloc de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat (OCDS) de la UIB. Estau a punt de llegir les experiències que els/les alumnes de la UIB han pogut viure gràcies a les diferents convocatòries de l'OCDS. Gaudiu-ne i, si també voleu viure una experiència semblant, consultau-nos sobre les opcions.

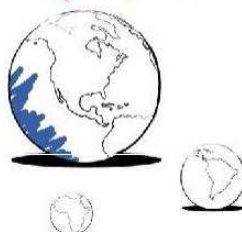
Benvinguts i benvingudes al bloc de l'OCDS

31 març 2010 per tuhipintesmolt

Escrivim des de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la UIB per presentar-vos el nou bloc de l'Oficina.

Veureu que l'hem titulat "Tu hi pintes molt!". El motiu d'aquest títol és que pensam que vosaltres, com a beneficiaris i beneficiàries de les diverses convocatòries que gestionam, sou qui millor podeu donar a conèixer el dia a dia de les vostres experiències.

Perquè només n'hi hagi un
hi pintes molt.

CALENDARI:

març 2011

dl.	dt.	dc.	dj.	dv.	ds.	dg.
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

< set

DESTINACIONS:

Algèria · Algèria · Camps de
refugiats Saharauis · Honduras
Nicaragua
Perú

CERCADOR:

Durant el curs es varen anar actualitzant els continguts de la web amb tots els programes, convocatòries, projectes i accions formatives i de sensibilització, així com amb informació d'interès per a la comunitat universitària.

Segons els informes de visites de la web de l'OCDS, es poden extreure les següents dades del curs 2009-2010:

- La web de l'OCDS va rebre un total de 17.635 visites.
- Durant aquest període es visitaren un total de 54.613 pàgines dins la web de l'OCDS.
- Per cada consulta, es visità una mitjana de 3,10 pàgines.

Els apartats més visitats varen ser, per aquest ordre: pàgina principal, Estadets Solidàries, Projectes de cooperació i formació.

Per altra banda i en compliment de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, s'actualitzà i millorà la informació que se'n veia afectada.

11. Programa UIB Reutilitza

L'any 2005 la UIB posà en marxa un programa de reutilització d'equipament informàtic. Aquest programa establí els mecanismes formals per a la reutilització de material informàtic de la UIB per tal de fomentar la reutilització interna dins la mateixa universitat o destinar aquest a projectes de cooperació al desenvolupament i a altres iniciatives d'interès social.

D'aquesta manera, existeixen 2 tipus de sol·licituds, una sol·licitud interna per a qualsevol membre de la comunitat universitària i per fer-ne un ús intern dins la mateixa Universitat; i una sol·licitud externa per a associacions i/o entitats que participen en els programes de cooperació al desenvolupament i de voluntariat de la UIB, així com centres educatius i altres entitats d'acció social.

Des de la posada en marxa del programa UIB Reutilitza fins al 31 de maig de 2010 s'han reutilitzat un total de 766 ordinadors i 623 monitors. D'aquests, 280 s'han reutilitzat dins la mateixa UIB i els 846 restants s'han repartit entre 104 entitats externes diferents.

Durant el curs 2009-2010 s'han lliurat un total de 38 ordinadors, dels quals 12 foren equips reutilitzats dins la UIB, mentre que els altres 26 foren reutilitzats per entitats externes; repartits de la manera següent:

Sol·licituds internes de la UIB		
		<i>Ordinadors donats</i>
TOTAL		12

Entitats amb projectes de cooperació impulsats des de la UIB		
	<i>Nombre d'entitats</i>	<i>Ordinadors donats</i>
Associacions	2	5
Entitats públiques	1	9
ONG	1	2
TOTAL	4	16

Centres educatius públics i concertats		
	<i>Nombre d'entitats</i>	<i>Ordinadors donats</i>
Centres públics	1	6
Centres concertats	1	4
TOTAL	2	10

12. Participació en òrgans col·legiats i comissions

La UIB, com a agent de cooperació al desenvolupament, és representada mitjançant la vicerectora d'Infraestructures Universitàries, Raquel Herranz; la directora de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat, Berta Artigas; i/o el personal tècnic de l'OCDS en diferents òrgans col·legiats i comissions:

- Comissió d'Internacionalització i Cooperació de les Universitats Espanyoles (CICUE), comissió sectorial inscrita dins la CRUE (Conferència de Rectors d'Universitats Espanyoles).
- Comissió de Solidaritat i Cooperació Internacional de l'Institut Joan Lluís Vives (Xarxa Vives Universitats).
- Comissió Sectorial de Relacions Internacionals del Grup 9 d'universitats (G9).
- Consell de Cooperació al Desenvolupament de les Illes Balears.
- Fons Menorquí de Cooperació, Fons Pitiús de Cooperació i Fons Mallorca de Solidaritat i Cooperació en qualitat de soci.
- Comissió Executiva del Fons Mallorca de Solidaritat i Cooperació.
- Comissió de seguiment del conveni amb la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears.
- Comissió de seguiment del conveni amb la Direcció General de Joventut del Govern de les Illes Balears.
- Grup de treball d'Educació per al Desenvolupament, dependent de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears.
- Grup de treball de Codesenvolupament, dependent de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears.

D'igual manera, a la UIB hi ha la **Comissió de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat**, òrgan consultiu que té com a principals finalitats la resolució de les convocatòries d'ajuts amb càrrec al 0,7% que la UIB dedica a la cooperació al desenvolupament i la solidaritat; assessorar en el plantejament de temàtiques i prioritats d'intervenció; i assessorar en propostes de millora en accions i intervencions a realitzar, així com en la creació de sinèrgies i la coordinació entre projectes i accions. Aquesta comissió és formada per la vicerectora de la qual depèn l'OCDS, la directora de l'OCDS, una experta en la matèria externa a la UIB i una representació dels diferents col·lectius de la comunitat universitària, que inclou tant PDI i PAS com alumnat.